
VINNOVA INFORMATION
VI 2009:06

ÅRSREDOVISNING 2008

Om VINNOVA

VINNOVAs uppgift är att *främja hållbar tillväxt* genom finansiering av *behovsmotiverad forskning* och utveckling av *effektiva innovationssystem*.

Genom sitt arbete ska VINNOVA tydligt bidra till att Sverige utvecklas till ett ledande tillväxtland.

I serien VINNOVA Information publiceras informations- och presentationsmaterial som beskriver VINNOVAs verksamhet samt programbeskrivningar, projektkataloger, verksamhetsberättelser etc.

Forskning och innovation för hållbar tillväxt

Årsredovisning 2008

Dnr 2008-04039

Innehåll

1	GD har ordet.....	5
2	Resultatredovisning	7
2.1	Verksamhetsstyrning	13
2.1.1	Politikområde Forskningspolitik	13
2.1.1.1	Verksamhetsområde Forskning och utveckling.....	13
2.1.1.1.1	Verksamhetsgrenen Stöd till forskning och utveckling.....	17
2.1.1.1.2	Verksamhetsgren Kunskapsöverföring	53
2.1.1.1.3	Verksamhetsgrenen Strategi och analys	59
2.1.1.1.4	Verksamhetsgrenen Europaprogrammen.....	63
2.1.2	Politikområde Näringspolitik	67
2.1.2.1	Verksamhetsområde Innovation och förnyelse.....	67
2.1.2.1.1	Verksamhetsgrenen Experimentell teknik.....	67
2.2	Övriga mål och återrapporteringskrav	71
2.2.1	Politikområde Energipolitik	71
2.2.2	Politikområde Transportpolitik	71
2.2.3	Politikområde Regional tillväxtpolitik	73
2.3	Strategisk kompetensförsörjning	73
2.3.1	Lärande organisation och verksamhetsmodell	73
2.3.2	Personal	75
2.3.3	Kompetensförsörjning, utvärdering	77
2.3.4	Mål för 2009–2012.....	77
3	Finansiell redovisning.....	78
3.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr).....	78
3.2	Resultaträkning (tkr)	79
3.3	Balansräkning (tkr)	80
3.4	Anslagsredovisning (tkr).....	82
3.5	Tilläggsupplysningar och noter	85
	Styrelsens underskrifter.....	93

1 GD har ordet

Välkomna att ta del av ett händelserikt verksamhetsår – VINNOVAs åttonde sedan starten 2001. Myndigheten har sedan start utvecklats under ledning av GD Per Eriksson, som vid årsskiftet lämnade VINNOVA. Mycket har hänt under dessa åtta år!

VINNOVA utgör idag en dynamisk verksamhet med uppgiften att främja hållbar tillväxt för landet genom att stimulera till förnyelse av näringslivet och offentlig verksamhet. Främjandeuppgiften baseras på internationellt konkurrenskraftig kunskapsutveckling genom forskning som håller världsklass och som identifieras utifrån näringslivets och samhällets behov. VINNOVAs dagliga verksamhet kännetecknas av interaktion och samverkan, nationellt, internationellt, regionalt och lokalt, med universitet och högskolor, institut, andra samhällsaktörer, näringsliv, regering, riksdag, och andra forsknings- och innovationsfinansiärer. I allt högre utsträckning handlar VINNOVAs möjligheter att bidra till en hållbar tillväxt i Sverige om att utveckla det internationella samspelet. EU/FoU-rådets inkorporering i VINNOVA sedan 2006 utgör en hörnsten i VINNOVAs roll i utvecklingen av det europeiska samarbetet. I takt med globaliseringen växer också behovet av samarbeten utanför Europa. Detta framgår tydligt i VINNOVAs nya internationella strategi, som utvecklats under 2008. Prova på globaliseringens effekter och från verksamheten i sin helhet ges i denna rapport.

Efter många år av god tillväxt innebar år 2008 en kraftig och snabb vändning i världsekonomin från högkonjunktur till en lågkonjunktur som kan bli djup och långvarig. Sveriges exportberoende ekonomi drabbas hårt av den globala krisen. Under rådande utveckling ställs VINNOVAs uppgift på sin spets, då behovet är påtagligt av förnyelse och omställning av ett tekniktungt svenskt näringsliv. Ett av VINNOVAs tyngsta verksamhetsområden, transportsektorn, hör både globalt och för Sveriges del till de sektorer som ställs inför enormt stora utmaningar. Detta beror på att krisläget i världsekonomin sammanfaller med hotet mot jordens klimat, vilket innebär att fortsatt tillväxt måste vara förenligt med att negativa effekter av växthusgaser samtidigt kan elimineras. För Sveriges egen långsiktigt hållbara utveckling, såväl som för Sveriges medverkan till en gynnsam utveckling av Europa och även globalt, krävs stor samverkan mellan olika samhällsaktörer, såsom myndigheter, universitet och högskolor, forskningsinstitut, andra offentliga aktörer och näringslivet. VINNOVAs bidrag till effektiv samverkan ges också prov på i årsredovisningen 2008.

VINNOVA ska genom klok och effektiv användning av tilldelade resurser och möjligheter bidra till högklassig forskning som möter samhällets och näringslivets behov, samt att främja utvecklingen av nationella, regionala och sektoriella innovationssystem och miljöer. Jag hoppas 2008 års redovisning av verksamheten ger läsaren en god inblick i VINNOVAs verksamhet och visar på möjligheten för VINNOVA att bidra till en hållbar utveckling för landet.

2 Resultatredovisning

För att underlätta för läsaren att återfinna mål och åiterrapporteringskrav återges målen med fet stil, åiterrapporteringskraven med fet kursiv stil, medan rapporteringen som dessa leder till återges med normal stil. Återrapporeringen följer huvudsakligen den struktur och den ordning som finns i VINNOVAs regleringsbrev. Målen kallas MÅL och är numrerade i löpande ordning. Under målen finns åiterrapporteringskraven, kallade ÅRK, vilka också är numrerade i löpande ordning.

VINNOVAs verksamhet ska bidra till att uppfylla regeringens mål inom de fem politikområdena Forskningspolitik, Näringspolitik, Energipolitik, Transportpolitik och Regional tillväxtpolitik. Inom politikområdena Forskningspolitik och Näringspolitik har under året verksamheten bedrivits inom verksamhetsområdena Forskning och utveckling samt Innovation och förnyelse. Under respektive verksamhetsområde återfinns i sin tur verksamhetsgrenar. Verksamhetsområden och verksamhetsgrenar har mål under vilka åiterrapporteringskraven återfinns.

Politikområde	Verksamhetsområde Verksamhetsgren
Forskningspolitik	Forskning och utveckling <i>Stöd till forskning och utveckling Kunskapsöverföring Strategi och analys Europaprogrammen</i>
Näringspolitik	Innovation och förnyelse <i>Experimentell teknik</i>
Energipolitik	
Transportpolitik	
Regional tillväxtpolitik	

VINNOVA strävar efter att använda de officiella svenska översättningarna som används för internationella program. I de fall sådana saknas används de engelska benämningarna.

Uppgifter i tabeller och text i resultatredovisningen är huvudsakligen hämtade ur VINNOVAs projekthanteringssystem NOVA. För vissa åiterrapporteringskrav har uppgifter samlats in genom de rapporteringar som projektledare gjort direkt till VINNOVA, till exempel genom läges- och slutrapporter.

VINNOVAs tillgångar är ekonomiska resurser och personal med djup och bred kunskap, mångårig erfarenhet och omfattande nätverk, effektiva

arbetssätt och rutiner med en utvecklad systematik vad gäller finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

VINNOVA bedriver en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av såväl den pågående som den genomförda verksamheten. Denna verksamhet har utvecklats under året i och med arbetet med Effekta, ett system för att systematisera inhämtning, kvalitetssäkring och lagring av data. Dessa data används för att genomföra analyser innan program planeras och aktiviteter genomförs. Exempel på sådana analyser är effektanalyser, innovations-systemsanalyser och framsyner, alla gjorda med den internationella konkurrenskraften i fokus och med excellens i forskningen som bas.

VINNOVAs uppdrag förutsätter att det finns ett starkt samspel mellan VINNOVAs olika program och aktiviteter från ett sektoriellt, ett aktörs- och ett internationellt perspektiv. Just det samspelet har blivit än mer tydligt under 2008.

Under 2008 har VINNOVA haft sju prioriterade områden nämligen Arbetslivsutveckling, Bioteknik/Life science, Informations- och kommunikationsteknik, Produktframtagning och Material, Tjänster och IT-användning, Transporter, samt Miljö och energiteknik. Det senare området har tillkommit under året och en ny organisatorisk enhet för området har bildats. Myndigheten har på så vis tydliggjort en verksamhet som även tidigare bedrivits tvärgående över de övriga områdena.

Personella och ekonomiska resurser¹ under året redovisas översiktligt i tabell 1. Verksamhetens kostnader och intäkter enligt resultaträkningen är i fördelade på VINNOVAs verksamhetsgrenar för 2008.

---

¹ För resultatredovisningen sker redovisningen i miljoner kronor. VINNOVA eftersträvar enkelhet och tydlighet och har efter diskussion med de viktigaste avnämarna av årsredovisningens resultatredovisning kommit fram till att en redovisning i miljoner kronor (med i vissa fall en decimal) är en rimlig noggrannhetsnivå.

Tabell 1 Fördelning av kostnader och intäkter per verksamhetsgren 2006–2008

Verksamhetsgren per år	År	Antal personer ^a	Intäkt drift ^b (mnkr)	Kostnad drift ^c (mnkr)	Intäkt FUD ^d (mnkr)	Kostnad FUD ^e (mnkr)
Stöd till forskning och utveckling	2008	144	27	192	334	2010
	2007	133	10	156	368	1690
	2006	127	11	147	211	1520
Kunskapsöverföring	2008	15	0	24	0	3
	2007	13	0	22	0	2
	2006	12	0	19	0	2
Strategi och analys	2008	36	1	43	1	42
	2007	33	1	38	1	27
	2006	31	2	40	0	24
Europaprogrammen	2008	19	3	19	0	0
	2007	18	3	20	0	0
	2006 ^f	12	2	17	0	0
Experimentell teknik	2008	0	0	0	0	38
	2007	0	0	0	0	38
	2006	0	0	0	0	38
Totalt	2008	214	31	278	335	2093
	2007	197	14	236	369	1757
	2006	182	15	223	211	1584

^a Antalet personer motsvarar medelantalet anställda grundat på två mättillfällen under året. Personal, liksom kostnader och intäkter för central ledning och administration fördelas per verksamhetsgren. Fördelningsnyckel är resp. verksamhetsgrens andel av personalstyrkan, någon individuell bedömning görs inte.

^b Verksamhetens intäkter består av ersättningar och bidrag, ökningen härrör från bidragsintäkter.

^c Verksamhetens kostnader har ökat med 42 MSEK jämfört med föregående år. Det beror i huvudsak på ökade personalkostnader genom ökat antal anställda och ökade konsultkostnader.

^d Intäkt FUD består av medel, utom statsanslag, från myndigheter och övriga för finansiering av FUD-bidrag. Minskningen jämfört med föregående år beror på att branschprogrammet Gröna bilen håller på att fasa ut.

^e Kostnad FUD, totalsumman motsvarar kostnader i resultaträkningens transfereringsavsnitt och består av utbetalade bidrag.^f EU/FoU-rådet ingår inte i totalen.

Tabell 2 VINNOVAs satsningar fördelat på olika sektoriella innova-tionssystem och insatsformer 2006–2008 (miljoner kronor)

Sektoriella innovationssystem	År	Sektoriellt motiverade program		Struktur- och aktörsmotiverade program				Internationellt motiverade program		Totalt
		Sektoriella program	Bransch-program	Program för starka Fol-miljöer	Andra satsn på starka Fol-miljöer	Bas-finansiering till FoU-institut	SMF & nyföretags progr, kommersialiser	EU-progr, EU-relaterade program	Bilaterala och multilaterala program	
Informations- och Kommunikationsteknik	2008	120,4	24,4	48,6	12,5	55,2	24,2	58,3	6,1	349,7
	2007	79,1	30,0	45,4	8,9	38,9	31,4	45,9	19,8	299,3
	2006	103,3	6,9	26,8	34,6	26,9	37,0	34,9	9,7	280,1
Tjänster och IT-användning	2008	80,1		12,1	2,3		6,8	0,5		101,9
	2007	57,4		5,5	1,4		10,2	0,6		75,1
	2006	66,7		0,8			6,9	0,5		74,8
Bioteknik	2008	88,1	22,8	77,5	20,1	26,0	32,5	5,0	14,8	286,8
	2007	53,5	9,3	63,2	24,8	18,0	33,3	9,7	7,3	219,1
	2006	56,5		50,1	20,4	12,5	31,1	10,6	5,9	187,1
Produktframtagning och material	2008	120,5	182,9	91,1	17,0	119,2	18,9	9,0	0,1	558,8
	2007	150,9	137,2	62,8	4,2	86,1	22,6	21,0	0,1	484,9
	2006	158,7	123,1	33,5	5,4	59,6	23,5	11,5	1,1	416,4
Transport	2008	125,6	262,2	20,0	2,5		5,7	1,0		417,0
	2007	90,2	332,6	28,5	0,1		7,1	1,2		459,6
	2006	99,3	292,1	8,1			4,4	0,9		404,7
Arbetsliv	2008	103,4		8,0	5,9		0,7			118,0
	2007	56,6		4,7	8,1		1,0	0,1		70,6
	2006	87,0		3,0	4,0		0,5			94,5
Miljö- och energiteknik	2008	45,0		2,0	3,7		10,1			60,8
	2007									
	2006									
Gemensamt	2008	69,1		1,0	5,7	4,6	93,2	24,7	1,8	200,1
	2007	53,9			2,7	2,0	72,9	7,2	10,0	148,8
	2006	28,9		1,2	2,9		85,3	4,3	4,1	126,7
Totalt	2008	752,2	492,4	260,4	69,7	205,0	192,1	98,5	22,7	2 093,1
	2007	541,7	509,3	210,1	50,2	145,0	178,3	85,7	37,2	1 757,3
	2006	600,4	422,0	123,5	67,3	99,0	188,6	77,8	15,7	1 584,3

Satsningar på de prioriterade områdena har under 2008 skett genom skilda insatsformer. Tabell 2 visar hur VINNOVAs medel fördelats på olika insatsformer inom respektive område under året. Det finns skillnader mellan åren för olika sektorer. De beror dels på faktiska förändringar till följd av ändrade prioriteringar och betalningsjusteringar mellan åren, dels på VINNOVAs strävan att integrera områden för att skapa mervärde. Området Arbetsliv är ett exempel på ett sådant område. Utöver den direkta insatsen inom området på 118 miljoner kronor integreras arbetslivsfrågorna i vissa satsningar inom VINNOVAs övriga områden, främst transport, tjänster och IT-användning samt produktframtagning och material. Till detta kommer också det nya prioriterade området Miljö- och energiteknik.

Sverige stod liksom många andra länder inför stora utmaningar som globaliseringen samt omställningen till ett hållbart samhälle. Med utgångspunkt i dessa förhållanden har VINNOVA under 2008 arbetat med en revidering av sin långsiktiga verksamhet som innebär att framtida satsningar i ökad utsträckning kommer att drivas för att uppnå både nationell och internationell kraftsamling.

VINNOVA har under året färdigställt en verksamhetsplan (VP) för perioden 2009–2012 med avseende på tre övergripande mål och sex långsiktiga mål.

VINNOVAs långsiktiga mål tar sin utgångspunkt i VINNOVAs övergripande mål och uppgift, som är att främja hållbar tillväxt i Sverige genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. VINNOVAs övergripande mål är att VINNOVAs satsningar ska:

- ge en mätbart ökad hållbar tillväxt i Sverige
- tydligt bidra till ny kunskap, kompetens och innovationer i nya framgångsrika produkter, tjänster och processer
- ge en tydlig positionering av VINNOVA nationellt och internationellt med fokus på betydelsen av behovsmotiverad forskning och effektiva innovationssystem

Med hållbar tillväxt avses långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt som samtidigt är hållbar socialt och ekologiskt. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny kunskap och teknik produceras, sprids och används. Med behovsmotiverad forskning avses forskning som utgår från behov i näringsliv och offentlig verksamhet. Behovsmotiverad forskning kan ur ett vetenskapligt perspektiv vara både grundforskning och tillämpad forskning.

VINNOVAs sex långsiktiga mål är att utifrån näringslivets och samhällets behov stimulera:

- Utveckling av internationellt starka forsknings- och innovationsmiljöer i Sverige som präglas av vetenskaplig excellens, stor attraktionskraft och effektivt nyttiggörande av FoU-investeringar
- Internationellt samarbete, inom Europa och med länder utanför Europa, som stärker svensk forskning och innovation respektive svenska forsknings- och innovationsmiljöers utvecklingskraft och attraktionskraft
- Nyttiggörande av forskning i form av nya eller förbättrade produkter, tjänster, processer och organisatoriska lösningar för internationellt konkurrenskraftig förnyelse av näringsliv och offentlig verksamhet
- Små och medelstora företags (SMF) forskning, innovation och tillväxt så att det främjar svenskt näringslivs förnyelse, innovation och internationella konkurrenskraft
- FoU-investeringar i näringslivet och offentliga verksamheter i Sverige så att dessa leder till värdeskapande innovation, entreprenörskap och hållbar tillväxt i Sverige
- Banbrytande innovationer som förnyar näringsliv och offentlig verksamhet så att det ger Sverige internationellt försprång inom framtida tillväxtområden

I verksamhetsplanen för perioden 2009–2012 har verksamheten under 2008 även profilerats mot elva fokusområden:

- Internationalisering
- Banbrytande teknik och innovation
- Tillverkningsindustri i ständig förändring
- Säkra och uthålliga transporter
- Arbetsplatsens innovationssystem
- Starka FoU-miljöer
- SMF, kommersialisering och nyttiggörande
- Miljö- och energi
- Hälsa
- Tjänster
- Säkerhet

För vart och ett av dessa fokusområden har arbetet inletts med att ta fram en strategi med inriktning mot de sex långsiktiga målen. Strategierna för fokusområdena utformas så att de ska samspela med regeringens intentioner med de strategiska forskningssatsningarna på 1,8 miljarder kronor per år, som presenterades i regeringens forsknings- och innovationsproposition (Prop. 2008/09:50). Detta som ett exempel på hur kraftsamling kan ske med hänsyn till regeringens intentioner och VINNOVAs operativa ambitioner.

2.1 Verksamhetsstyrning

2.1.1 Politikområde Forskningspolitik

MÅL01 Sverige ska vara en ledande forskningsnation, där forskning bedrivs med hög vetenskaplig kvalitet

2.1.1.1 Verksamhetsområde Forskning och utveckling

MÅL02 Den statliga organisationen för forskningsfinansiering ska vara ett effektivt verktyg för att främja de forskningspolitiska målsättningarna, stärka det svenska systemet för FoU samt öka forskningens bidrag till Sveriges internationella konkurrenskraft och en hållbar samhällsutveckling

Att vara en ledande forskningsnation förutsätter inte bara en hög forskningsintensitet och hög vetenskaplig kvalitet i forskningen. Det krävs dessutom att forskningssystemet ingår i en ömsesidig samverkan med andra delar av samhället så att det finns god förmåga att ta till sig behov från näringsliv och samhälle så att forskningsresultat och forskningskompetens kan tillgodogöras där.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK01 en sammanfattande bedömning av hur myndighetens verksamhet bidragit till målet och därvid särskilt bedöma insatsernas effekt avseende en hållbar tillväxt och insatsernas bidrag till att öka Sveriges internationella konkurrenskraft.**

VINNOVAs sammanfattande bedömning är att den verksamhet som finansierats under 2008 och de frågor som VINNOVA drivit svarat mot de mål som regeringen ställt upp.

Forsknings- och utvecklingsprogrammen har etablerat och stärkt samspelet mellan företag, offentliga organisationer, universitet och högskolor samt forskningsinstitut. De har därmed bidragit till utveckling och förnyelse av forskningens långsiktiga inriktning mot frågor som är särskilt betydelsefulla för en hållbar tillväxt i näringsliv och samhälle samtidigt som företag och offentliga organisationer har höjt sin förmåga att ta till sig nya forskningsresultat både från svensk och internationell forskning.²

VINNOVA har fortsatt den långsiktiga finansieringen av starka forsknings- och innovationsmiljöer samt formulerat kriterier för hur de ska uppnå de i satsningarna uppsatta målen att bli internationellt konkurrenskraftiga och attraktiva. De effektanalyser som hittills genomförts har visat att både den vetenskapliga kvaliteten i dessa miljöer blivit hög och att nyttan för näringslivet respektive det övriga samhället varit stor.

---

² Sveriges FoU svarar för ca 1,5 procent av FoU-insatserna inom OECD.

VINNOVA har under året ökat sitt fokus på att stärka kopplingen mellan ledande svenska och de internationella forsknings- och innovationsmiljöer. Framförallt har arbetet inriktats mot att öka förutsättningarna för att utveckla samarbete med världsledande forskning i Japan, Kina, Indien och USA. Under året har därför en internationell strategi tagits fram som bland annat ska underlätta detta arbete. Ett program har också initierats som ska stimulera de svenska forsknings- och innovationsmiljöerna till ökad internationell uppkoppling för att därigenom underlätta tillgången till internationella forskningsresultat.

VINNOVA har fortsatt att lyfta betydelsen av behovsmotiverade satsningar för samhälle och näringsliv. Behovsmotiverade sektorsatsningar har främst skett genom forsknings- och utvecklingsprogram, som är det främsta medlet för att verka mot de övergripande målen. Konferenser, särskilda policy-möten samt skriftligt material har också varit betydelsefullt för samspelet i innovationssystemet.

FoU, tillväxt och effekter av statliga FoU-satsningar

Eftersom det tar avsevärd tid innan forskning kan ge resultat och ännu längre tid för att ge samhällseffekter, så finns det behov av att redovisa vad forskningen säger om vad som kan förväntas av statliga satsningar på forskning och utveckling och om sambandet mellan forskning och utveckling (FoU) och ekonomisk tillväxt.

En generell slutsats om ekonomiska effekter av FoU-investeringar är att dessa, i genomsnitt, genererar ett ekonomiskt värde som klart överstiger kostnaderna för investeringarna. Det huvudsakliga skälet till detta är att sådana investeringar i allmänhet genererar stora effekter i form av lärande och imitationer som uppstår till följd av de innovationer som investeringarna resulterar i.³

Forskningen understryker det positiva sambandet mellan total FoU och tillväxt.⁴ Den visar också att den samhälleliga avkastningen från FoU-investeringar generellt sett är flera gånger högre än den privata.⁵ Den relativt stora diskrepansen mellan den privata och samhälleliga avkastningen

---

³ Baumol, W. J., *The Free-Market Innovation Machine – analyzing the growth miracle of capitalism*, 2002, Princeton University Press, New Jersey.

⁴ Ejermo, Olof, Kerstin Enflo och Astrid Kander, *Offentlig forskning och utveckling och tillväxt*, CIRCLE, 2006.

⁵ Baumol, W. J., *The Free-Market Innovation Machine – analyzing the growth miracle of capitalism*, 2002, Princeton University Press, New Jersey, pp.134-135, Wolff, E.N., *Spillovers, Linkages and Technical Change*, *Economic Systems Research* 9, 1997, 9-2.

motiverar offentligt stöd för FoU.⁶ Empiriska studier pekar även på att effekten genom så kallade spill-over kan vara högre än tio gånger insatsen.⁷

För radikala innovationer, det vill säga innovationer med stor grad av förnyelse, som får stor spridning i samhället kan tillväxteffekterna vara synnerligen stora. Om statlig politik kan bidra till framväxten av radikala innovationer, så är det ett mycket starkt argument för att bedriva och satsa på sådan verksamhet. Det finns även stöd i forskningen för att storskaliga, radikala, teknologiskiften sällan kommer till stånd utan offentlig inblandning.⁸ Den offentliga sektorns förmåga att generera nya vetenskapliga och teknologiska resultat överstiger vanligen den privata sektorns förmåga och intresse för att använda dessa.⁹

Forskningen visar att positiva tillväxteffekter förutsätter noggrann utformning av FoU-stöd. Man kan inte förvänta sig att allt stöd med automatik får positiv avkastning. Forskningen betonar därför vikten av att utvärdera statliga innovationssatsningar på företagsnivå med hjälp av kvantitativa metoder.¹⁰

Forskningen pekar på minst två sätt att underlätta innovationer, nämligen stärka länkarna mellan den offentliga forskningen och det privata näringslivet samt fylla ut gapet mellan aktiviteter som drivs av vetenskapligt intresse och aktiviteter som drivs av kommersiella intressen. För att stödet till innovationsaktiviteter ska vara framgångsrika måste fyra krav vara uppfyllda. För det första behövs stor kompetens inom vetenskap, teknik och företagande. För det andra behövs självständighet och fokus. För det tredje

---

⁶ Wieser, R. (2005) Research and Development Productivity And Spillovers: Empirical Evidence At The Firm Level. *Journal of Economic Surveys*, 19, 587.

⁷ Coe and Helpman, International R&D spillovers, *European Economic Review*, 1995, 39(5), pp. 859-887, Guellec, D. and Van Pottelsberghe de la Potterie, B, R&D and productivity growth: panel data analysis of 16 OECD-countries, OECD, 2001, STI, Working Papers, no. 2001/3, Paris, OECD, Links between policy and growth: cross-country evidence, OECD Economic Outlook no 68, 2000, pp.133-154, Bassanini, A., Scarpetta, S. and Hemmings, P., Economic growth: the role of policies and institutions. Panel data evidence from OECD countries, OECD, Economic Department Working Papers, no 283, 2001, Paris.

⁸ Ejermo, Olof, Kerstin Enflo och Astrid Kander, Offentlig forskning och utveckling och tillväxt, CIRCLE, 2006.

⁹ Mowery, D. C. "National security and national innovation systems". Paper presented at the PRIME/PREST workshop on Re-evaluating the role of defence and security R&D in the innovation system, University of Manchester, September 19 – 21: 2005, Edqvist, C. & Chaminade, C., "Rationales for public policy intervention from a systems of innovation approach: the case of VINNOVA". Electronic Working Paper Series. Lund, CIRCLE: 2006, Carlsson B. & Jacobsson, S., "In Search of Useful Public Policies: Key Lessons and Issues for Policy Makers", in Carlsson B (ed) *Technological Systems and Industrial Dynamics*, Dordrecht, Kluwer Academic Publishers: 1997

¹⁰ Baumol, W. J., *The Free-Market Innovation Machine – analyzing the growth miracle of capitalism*, 2002, Princeton University Press, New Jersey.

behövs relationer mellan företag, universitet och offentlig verksamhet och för det fjärde en långsiktig och pålitlig finansiering.¹¹

Effekter av VINNOVAs insatser

I likhet med vad forskningen visar har VINNOVAs satsningar gett effekter på näringsliv och akademi som har genererat betydande vinster för samhället i övrigt. Offentliga aktörer har genom deltagande i problemformulerings- och genomförandeprocesserna sett till att kravspecifikationer harmoniserat med och lett till lösningar, som är kostnadseffektiva eller samhällsekonomiskt sunda.

De investeringar i FoU som genomförts av VINNOVA och dess föregångare har bidragit till flera olika typer av effekter i många delar av det svenska samhället. Några av de mest påtagliga exemplen är att industrin har kunnat anställa forskar- och grundutbildade personer som varit särskilt väl förberedda för de uppgifter de anställts för att genomföra. Detta är en effekt av kompetenscentrumprogrammet, men även av andra satsningarna till exempel digital kommunikation och utvecklingen av mobiltelefoni, samt fordons- och trafiksäkerhetsforskningen.

Säkerhetstillämpningar till följd av nackskadeforskningen vid Chalmers är ett konkret exempel på FoU-stöd som medfört att ett stort antal personer årligen undgår att dödas i trafiken.

Ericsson stod inför akut kompetensbrist på 1980-talet, både inom specifika och generella informations- och kommunikationsteknikområden. Genom bidrag från ett antal olika program inom den offentliga finansieringen av behovsmotiverad forskning kunde Ericsson ta ledningen på GSM-marknaden. Ericssons ekonomiska framgångar har varit omfattande tack vare kursändringen från fast till mobil telekommunikation. Företaget har genererat åtskilliga miljarder kronor i ekonomisk aktivitet till gagn för den svenska ekonomin, och står för det största bidraget till Sveriges stora handelsöverskott inom telekommunikation.

För de svenska skattebetalarna är en viktig effekt att det nu finns fler människor inom industri, akademi och övriga organisationer som arbetar inom de områden som behandlats inom ramen för de offentligt (del)finansierade programmen. Programmen har också bidragit till att det uppkom eller genomfördes viktiga förändringar i högskolesystemet som gjorde det mer anpassat till moderna krav.

---

¹¹ Ejermo, Olof, Kerstin Enflo och Astrid Kander, Offentlig forskning och utveckling och tillväxt, CIRCLE, 2006, s.24f.

En nyligen genomförd effektanalys av fordonsforskningsprogrammet visar att den viktigaste effekten var att programmet bidrog till att stärka fordonsindustrins forskningskompetens, och ökade intresset för och förmågan att ta till sig forskningsresultat i sin egen verksamhet. Det bidrog också till att stärka samarbetet med högskola och forskningsinstitut och till att stärka personbilstillverkarnas konkurrenskraft inom sina utlandsägda koncerner. Med hjälp av programmet kunde svenska företag upprätthålla koncern-interna Excellence Centers inom betydelsefulla teknikområden.

Utvecklingsarbete kunde därmed tidigareläggas och projekt som annars inte hade kommit till stånd kunde påbörjas. Viktiga forskningsresultat drevs därmed fram, som sedan kunnat tillämpas kommersiellt. Detta är framträdande inom bland annat hybrid- och dieselteknik och skydds- och säkerhetssystem.

Den akademiska fordonsforskningen byggdes, tack vara statliga insatser, också ut inom områden som säkerhet, miljö och kvalitet, och kunde anpassas till industrins behov. Såväl företag som högskola och forskningsinstitut blev därmed mer konkurrenskraftiga inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling.

Mot bakgrund av vad forskningen om sambandet mellan FoU och ekonomisk tillväxt säger och mot bakgrund av de effektanalyser, utvärderingar och uppföljningar som genomförts, bedömer VINNOVA att satsningarna totalt sett genererar betydande effekter av betydelse för den svenska ekonomin och samhället i stort, som överstiger de totala kostnaderna för verksamheten.

2.1.1.1.1 Verksamhetsgrenen Stöd till forskning och utveckling

MÅL03 VINNOVA ska främja utvecklingen av effektiva innovationssystem inom sitt ansvarsområde, främst genom att stödja forskning, utveckling och demonstration av högsta kvalitet och relevans för näringsliv och offentlig verksamhet.

VINNOVAs satsningar grundas på tre samspelande behovsperspektiv: ett sektoriellt motiverat, ett aktörsmotiverat och internationellt motiverat perspektiv. Eftersom de internationella delarna redogörs för under andra återrapporteringskrav har det samspelande perspektivet lösts upp.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK02 hur myndigheten främjat förnyelse, kraftsamling, profilering och vidareutveckling från ett sektoriellt perspektiv (bl a teknik, transport, kommunikation och arbetsliv) och från ett aktörsperspektiv (bl a universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, samt stora respektive små och medelstora företag),**

VINNOVAs uppdrag är att främja hållbar tillväxt i Sverige. För att göra det på ett effektivt sätt behövs bland annat förnyelse, kraftsamling, profilering

och vidareutveckling. Syftet är att stärka svensk forskning och svenskt näringsliv så att det kan hävda sig internationellt. VINNOVAs uppdrag handlar även om att skapa en effektiv offentlig sektor.

En förutsättning för att förnyelse, kraftsamling, profilering och vidareutveckling ska leda till hållbar tillväxt är att de områden eller aktörer som väljs ut för att stärka det svenska innovationssystemet, har god tillväxtpotential. För att säkerställa detta genomför VINNOVA omvärlds- och framsynsanalyser. Tillsammans med utvärderingar och effektanalyser av genomförda satsningar, utgör detta viktigt underlag för att vidareutveckla och förnya VINNOVAs insatser.

Vidareutveckling och förnyelse av svenskt näringsliv och offentlig sektor sker främst genom att dessa utvecklar innovativa och internationellt konkurrenskraftiga produkter, processer, tjänster. En viktig källa är den kunskap, kompetens och internationella uppkoppling som finns i forskningsmiljöer vid universitet, högskolor och forskningsinstitut. Det moderna, kunskapsintensiva samhället ställer därmed höga krav på organisationers förmåga att skapa effektiva system för lärande, förnyelse och utnyttjande av innovationer.

Att utveckla starka forsknings- och innovationsmiljöer som kan tillgodose detta, kräver såväl kvalificerad forskarutbildning, tillgång till forskare i världsklass som kreativa entreprenörer. Dessa måste även finna samarbetsformer inom miljöer där kunskap och forskningsresultat kan utvecklas och nyttiggöras i produkter och processer som är till nytta för samhället. För sådana miljöer krävs också strukturer, incitament och kapital som stödjer, stimulerar och möjliggör utveckling. Dessutom är det nödvändigt att utveckla strategiskt samarbete mellan internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljöer. Programmen VINN Excellence Center, Berzelii Centra, Institute Excellence Centres, VINNVÄXT samt pilotprogrammet Industry Excellence Centers är exempel på satsningar som har bidragit till att vidareutveckla starka forsknings- och innovationsmiljöer. VINNOVAs satsningar för detta har under 2008 kompletterats med ett program för att stärka deras internationella uppkoppling.

För att förnya svenskt näringsliv och främja framväxt av nya näringar behövs banbrytande produkt-, process- och tjänsteinnovationer som skapar grunden för nya affärs- och utvecklingslogiker. VINNOVA har därför arbetat med att stimulera banbrytande innovationer som kan leda till genuin förnyelse av näringsliv och offentlig verksamhet så att det ger Sverige internationellt försprång inom framtida tillväxtområden.

En insats med sådant syfte är programmet Banbrytande IKT, inom området informations- och kommunikationsteknik, som är en satsning på

behovsmotiverad långsiktig forskning för att uppnå banbrytande tekniska resultat och kompetens inom inbyggda system, programvara och hårdvara. Förväntade applikationsområden är optisk kommunikation, avancerad multimediateknik för vårdsektorn och trådlösa sensornätverk.

En annan satsning som VINNOVA initierat under 2008 inom ramen för banbrytande forskning och innovation är programmet Innovationer för framtidens hälsa. Tanken är att bygga vidare på den grundläggande forskning som görs, samt koppla denna forskning mot framtida behov inom hälsoområdet och därmed skapa ekonomiska incitament att utveckla högkvalitativ forskning och teknik. Målsättningen är att identifiera nyskapande (banbrytande) idéer som på 10–25 års sikt kan leda fram till nya svenska innovationer inom prevention, diagnostik, behandling och vård.

Ett exempel på en insats som syftar till att vidareutveckla svenskt näringsliv är VINNOVAs program Industriell Bioteknik – för bättre miljö och ekonomisk tillväxt. Syftet är att påskynda implementering av bioteknik inom olika branscher och att bidra med mer miljövänliga processer kopplade till ekonomisk tillväxt samt att stärka forskning och utveckling inom området.

En annan typ av förnyelse sker inom det under 2008 beslutade programmet Chefskap. Syftet är att belysa, vidareutveckla och förnya det chefskap som utövas i praktiken på arbetsplatser i Sverige. Projekten rör den svenska chefsmodellens förutsättningar i ett globalt perspektiv och chefskapets könsspecifika villkor samt chefskapet i verksamheter som implementerar nya produktionskoncept.

För att kunna åstadkomma förnyelse och vidareutveckling i näringsliv och offentlig sektor krävs också att VINNOVA förnyar och vidareutvecklar sina egna insatsformer och programkoncept.

Ett exempel på detta är det ovan beskrivna programmet Innovationer för framtidens hälsa. Istället för att som tidigare skilja specifika insatsformer åt i olika program inkluderar Innovationer för framtidens hälsa flera insatsformer samtidigt, nämligen:

- Forskning, utveckling och demonstration
- Starka forsknings- och innovationsmiljöer
- Kommersialisering av FoU
- Satsningar mot små och medelstora företag

Dessutom berörs förutom industriföretag, universitet och högskolor samt myndigheter i detta program, även andra kategorier än vad som är vanligt i VINNOVAs program, såsom patienter och personal inom hälso- och sjukvården.

Programmet Starka forsknings- och innovationsmiljöers globala länkar är ett exempel på en ny insatsform. Under 2008 har VINNOVA kompletterat sitt stöd till svenska starka forsknings- och innovationsmiljöer genom att lansera den nya insatsformen i syfte att stärka miljöernas internationella uppkoppling. Genom programmet ges forsknings- och innovationsmiljöerna möjlighet att jämföra sig med motsvarande internationella miljöer och utarbeta övergripande strategier och handlingsplaner för att stärka konkurrenskraften.

Inom området informations- och kommunikationsteknologi har industrin inom tidigare program regelmässigt medverkat i och medfinansierat projekt i genomförda forsknings- och utvecklingsprogram. En vidareutveckling av detta är det tidigare beskrivna programmet Banbrytande IKT, där medfinansiering från industrin i motsats till många andra projekt inte krävs i de projekt som genomförs av forskare vid lärosäten. Näringslivet involveras dock i likhet med tidigare program aktivt i utformningen av programmet för att erhålla industrins synpunkter på vilka grundläggande forsknings-satsningar som är viktigast för att möta framtida behov.

VINNOVA har under året även vidareutvecklat branschforskningsprogrammen genom att tillföra en vetenskaplig kvalitetsgranskning av projektförslagen, öka långsiktigheten genom att avsätta en del av programbudgeten till innovativa projekt eller ”högriskprojekt”. VINNOVA kommer att redovisa genomförda insatser inom ramen för detta arbete i en särskild rapport till regeringen.

En viktig form av vidareutveckling av VINNOVAs verksamhet är den förstärkning på det juridiska området som ägt rum under 2008. Eftersom majoriteten av VINNOVA-finansierade projekt innebär samarbete mellan två eller flera forskningsaktörer behövs tydliga och passande avtal, som reglerar rätten till resultat, och därmed underlättar och effektiviserar nyttiggörandet av resultatet. VINNOVA har tagit fram ett modellavtal och en manual där avtalsklausulerna förklaras. Modellavtalet och manualen har visat sig effektivisera avtalsskrivandet genom att erbjuda en utgångspunkt för förhandlingarna.

På samma sätt har en vidareutveckling av satsningar på små och medelstora företag ägt rum. VINNOVA har under hösten 2008 genomfört pilotprojektet VINN IP, där bidrag getts till små och medelstora företag för att ta fram en strategi för deras immateriella tillgångar och rättigheter.

För att kunna genomföra vissa insatser som kan tillfredställa identifierade behov i näringsliv och offentlig sektor är VINNOVAs resurser i vissa fall otillräckliga. VINNOVA måste därför skapa kraftsamling genom att

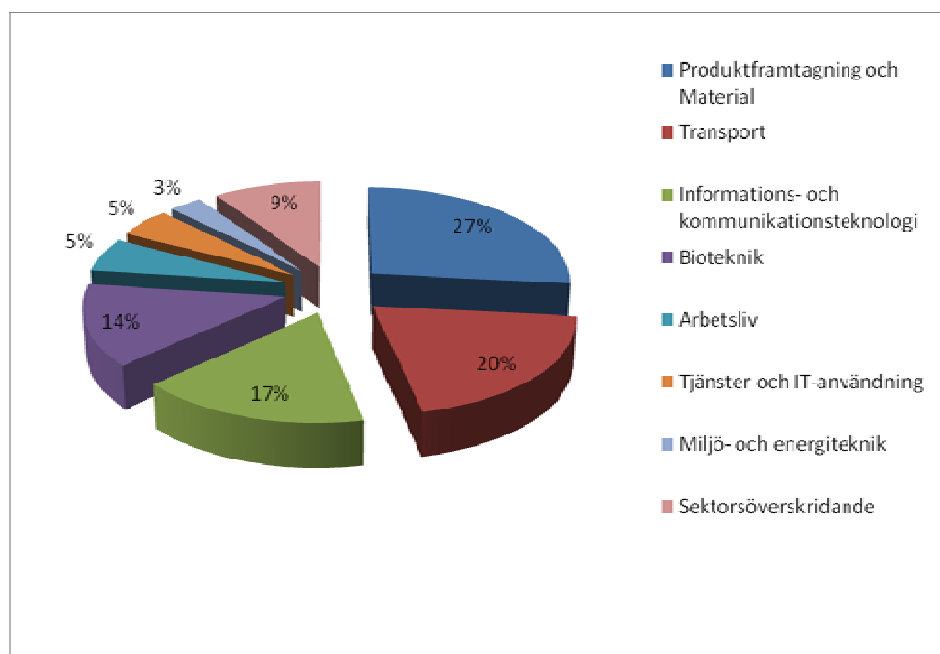
utföra insatser som samspelar med och adderar värde till nationella och internationella satsningar.

Ett exempel på en sådan nationell kraftsamling inom biotekniksektorn är programmet Swedish Brain Power. För att möta de hälsoutmaningar som är en följd av en åldrande befolkning och förändrad sjukdomsbild finansierar VINNOVA sedan 2005, gemensamt med Invest in Sweden Agency (ISA), Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), Vårdalstiftelsen, Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) och Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse det tvärvetenskapliga forskningsprogrammet Swedish Brain Power. Programmet ska sammanföra olika forskare och institutioner inom neurodegenerativa sjukdomar för att koppla samman den kliniska forskningen med omvårdnadsforskningen inom framförallt demens- och åldringsvården. Den halvtidsutvärdering som gjorts av Swedish Brain Power visar att de nya samverkansformerna varit en framgång då programmet bidragit till att väva ihop olika aktörer inom området och därmed skapat ett bättre flöde av kunskap och erfarenhet mellan dem.

Ett exempel på kraftsamling gentemot en aktörsgrupp är VINNOVAs samarbete med tidigare IRECO-koncernen med inriktning mot små och medelstora företag. Under hösten 2008 etablerades samarbetet för att resurserna från respektive samarbetspart ska samverka för en större effekt i innovationssystemet. VINNOVA har dels rollen som systempåverkare nationellt, det vill säga att öka små och medelstora företags intresse för höjd konkurrenskraft via forskning och utveckling, dels som operativ programansvarig för till exempel programmet Forska&Väx. IRECOs roll är operativ och erbjuder små och medelstora företag hjälp i direkta FoU-projekt och med ansökningar till Forska&Väx samt är en partner i ansökningarna. Det etablerade samarbetet kommer också innebära att VINNOVAs och IRECOs resurser delvis kommer förmås att samspela i profileringsåtgärder för små och medelstora företag.

VINNOVAs insatser innan fokusområdena etablerades, var under 2008 profilerade till sex områden. Det finansieringsmässigt största området var under 2008 produktframtagning och material.

Figur 1 Procentuell fördelning av VINNOVAs på områden insatser för 2008

VINNOVAs insatser har också en profil när det gäller aktörgrupper. De finansieringsmässigt två viktigaste mottagarna av VINNOVAs anslag är universitet och högskolor samt företag. Andra aktörgrupper som erhåller anslag är till exempel stiftelser, landsting och kommuner.

Inom respektive sektor sker profilering av insatserna till område respektive aktörgrupp. Några exempel på profileringar inom området produktframtagning och material är programmet Lätta material och lättviktskonstruktioner, där utveckling av en väl fungerande samverkan mellan aktörer som besitter och har behov av kunskap spelar en stor roll. I satsningen Designade material inklusive nanomaterial riktade sig utlysningen Möjlighetsprövning och konceptverifiering delvis mot konceptverifiering i små och medelstora företag. VINNOVA-satsningen Grön Nano ska underlätta och korta ledtiden för kommersialisering av forskningsresultat som utnyttjar nanoteknikens möjligheter för en bättre miljö. Programmet strävar vidare mot att främja inriktningen av nanoforskning mot särskilt intressanta behov i näringsliv och samhälle, inkluderande ökat samspel och engagemang mellan samhälle, akademi och industri.

Innovationer som är miljödrivna eller som har ett högt miljövärde har stora tillväxtpotentialer på den globala marknaden. Under 2008 har en profilering mot mindre miljöteknikföretag ägt rum. Syftet är dels att utveckla företagets affärslogik och dels att koppla upp dem i större nätverk, främst

med större företag för att både få hävstång på deras egna satsningar och ett ökat nyttiggörande av den nya tekniken.

- **ÅRK03 på vilka grunder prioriteringar mellan olika insatser genomförts och vilken roll framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalys spelat,**

I arbetet med prioriteringar mellan olika insatser ingår att överväga deras betydelse för att på lång sikt bidra till hållbar tillväxt.

Prioriteringar mellan insatser genomförs, som framgår av ÅRK02, på basen av en syntes av ett antal faktorer. Bland dem framstår erfarenhet från genomförda program, en fortgående dialog med företrädare för aktörer i innovationssystemen, resultat från framsyn, innovationssystemanalys, utvärderingar och effektstudier samt prövning och omorientering till följd av regeringsuppdrag som de främsta. Detta kopplas också till omvärldsanalyser som VINNOVA gör.

Framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalys utgör delar av VINNOVAs praktik för att tillgodose det informations- eller kunskapsbehov som finns om de satsningar som genomförs. Resultat från framsyn och effektlogikprövning utgör i det sammanhanget viktiga inslag i VINNOVAs process för att få fram underlag för beslut om kommande program, inom vilka satsningarna genomförs.

Uppföljningen övervakar de aktiviteter som bedrivs i projekt som beslutats inom programmet, med avseende på både resursåtgång och om verksamheten förefaller att leda mot de uppställda målen för programmet. Vid varje givet tillfälle ska det gå att beskriva VINNOVAs projektportfölj i dessa termer, och uppföljningen äger följaktligen rum i nära anslutning till aktiviteterna i projekten.

Med hjälp av utvärdering avgörs sedan hur väl programmet, och dess olika ingående projekt och aktiviteter, svarar mot de uppställda programmålen. Utvärderingar genomförs vid särskilt valda tillfällen, vanligen i mitten eller slutet av programmet, med inriktning på antingen programmets måluppfyllelse eller dess funktionalitet. Utvärderingarna genomförs av externa utförare på uppdrag av VINNOVA. Resultat från utvärderingar har använts som underlag för beslut om exempelvis att ändra inriktning, fortsätta eller avsluta ett program.

VINNOVA har inom vissa områden under året fortsatt arbetet med processutvärderingar, där projekten följs under hela projektiden för att öka den samlade effekten av insatsen.

Under 2008 har en utvärdering av MERA-programmet genomförts, enligt det krav som finns i avtalet för MERA-programmet. Utvärderingen visar

goda resultat i form av ökad samverkan mellan industri, akademi och offentliga finansiärer. Resultat från FoU-projekt har redan kunnat börja implementeras. Utvärderingen ger också VINNOVAs administration av programmet goda vitsord. Utvärderingen har också utgjort en bas för den effektanalys inom transportområdet som genomförts under året.

Under 2008 slutfördes en gemensam utvärdering av programmen Effektiv Produktframtagning och Komplexa Sammansatta Produkter, som båda startade 2003. Programmen har gemensamt finansierat över 50 forskningsprojekt. Utvärderingen säger bland annat att många projekt har goda möjligheter att bidra till att skapa nya produkter, processer och tjänster. VINNOVAs ledning av programmen bedöms vara god, och projektdeltagare har särskilt uppskattat gemensamma aktiviteter som programkonferenser och seminarier. Erfarenheter från programmet kommer att beaktas i designen av nya program inom området.

Effektanalys har, slutligen, rollen att tillhandahålla slutsatser om vilka effekter som följer av investeringar i forskning, utveckling och innovation på längre sikt och på övergripande samhällsnivå. Effekter på samhälle, näringsliv och forskning har studerats i VINNOVAs effektstudier, som ligger till grund för mer långsiktiga, övergripande policyöverväganden. Effekterna är inte heller begränsade till enskilda program vid VINNOVA, utan avser också både andra och andras satsningar som på ett eller annat sätt kan anses bidra.

- **ÅRK04 hur myndigheten samverkat med andra forskningsfinansiärer (bl a VR, Fas, Formas, forskningsstiftelser, Energimyndigheten och Rymdstyrelsen) och näringspolitiska aktörer (bl a Nutek, ISA, Innovationsbron AB och SWENTEC),**

Under detta åiterrapporteringskrav har VINNOVA valt att redovisa nationell samverkan medan internationell samverkan redovisas under ÅRK16.

VINNOVA har under året bedrivit samarbeten i program och projekt med forskningsråden Vetenskapsrådet (VR), Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) samt även med flertalet forskningsstiftelser. Programmet Hållbar utveckling med fokus på Klimat bedrivs tillsammans med Formas, Rymdstyrelsen och Vetenskapsrådet, studier av konsekvenserna av arbetslivsområdets utveckling tillsammans med FAS, Fordons- och trafiksäkerhet tillsammans med Vägverket, medan satsningen på vågenergi bedrivs tillsammans med Energimyndigheten och Inkubatorprogrammet tillsammans med Innovationsbron.

Det centrala i samarbetena med andra finansiärer är enligt VINNOVAs erfarenhet att varje finansiär går in i samarbete utifrån sin respektive roll och sitt uppdrag. Utgångspunkten för VINNOVAs samverkan är målet

hållbar tillväxt. Syftena och målen som sätts har ursprung i analyser och framsyner som visar på vilka samspel som är önskvärda för att höja effektiviteten i innovationssystemet och undvika splittrade resursallokeringar.

Samarbetsmönster kan beskrivas både genom finansieringssamverkan i gemensamma FoU-utlysningar, genom strategisamarbete och genom samagerande.

Det största antalet gemensamma utlysningar är genomförda inom området hälso- och sjukvård med koppling till livsvetenskaper, såsom Medicinsk teknik för bättre hälsa, Innovativa livsmedel, IT för sjukvård i hemmet, Brain Power, Multidisciplinary BIO, Kronisk inflammation och Vinnvård.

Vinnvård-programmet stimulerar förbättrad kvalitet och höjd effektivitet inom vård och omsorg. Programmet är ett pågående samarbete mellan VINNOVA, Vårdalstiftelsen och Sveriges Kommuner och Landsting. Under 2008 beslutade även Socialdepartementet att delta med finansiering till programmet.

Ett omfattande samarbete har fortsatt inom Brain Power med Stiftelsen för strategisk forskning (SSF), Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), och Vårdalstiftelsen. Tillsammans med SSF och KK-stiftelsen drivs också programmet Institute Excellence Centres som syftar till kraftsamling inom forskningen med industriforskningsinstituterna som central punkt. Detta samarbete rör inte endast samfinansiering utan också utveckling när det gäller att mäta effekter av den gemensamma satsningen.

VINNOVA har under året tillsammans med Vetenskapsrådet fortsatt att driva den gemensamma satsningen på så kallade Berzelii Center och har inlett programmet Innovationsprogram för svensk grundforskning med inriktning på att nyttiggöra svensk grundforskning.

VINNOVA har under 2008 deltagit i SWENTECs strategiarbete. Samtal mellan SWENTEC och VINNOVA har pågått under året samt ett mer formaliserat samarbete genom en referensgrupp där representanter för VINNOVA sitter med.

VINNOVAs samverkan med Innovationsbron AB har under året ägt rum inom två områden. Inom det Nationella inkubatorprogrammet, som finansieras av VINNOVA med 30 miljoner kronor per år, har samarbetet i huvudsak handlat om en utvärdering av fas två av programmet, samt en dialog om utformningen av den nuvarande tredje fasen. Verifiering för Tillväxt har under 2008 fokuserat på att integrera programmen FOKUS Verifiering som drivs av Innovationsbron och VINN Verifiering som drivs

av VINNOVA, till en sammanhållen insats för kommersialiseringen av forskningsresultat från svenska universitet, högskolor och forskningsinstitut.

VINNOVA har vidare samarbetat med andra myndigheter i olika forskningsprogram. Tillsammans med Försvarets materielverk (FMV) har VINNOVA drivit det nationella flygtekniska forskningsprogrammet liksom Säkerhetsforskningsprogrammet och inom transportområdet bedrivs samarbeten med bland andra Sjöfartsverket, Räddningsverket, Luftfartsverket och Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA). Tillsammans med Naturvårdsverket, Energimyndigheten och Vägverket har VINNOVA haft en utlysning kallad HET (Hållbara Energi- och Transportsystem) samt med Vägverket och Banverket den gemensamma satsningen på kollektivtrafik inom satsningsområdet ”framtidens personresor”.

Andra samarbeten mellan FoU-finansiärer rör kommunikationsinsatser och informationsutbyte och lärande mellan myndigheterna när det gäller arbetsformer och metoder. Vetenskapsrådets analysgrupp där VINNOVA ingår har haft regelbundna möten för erfarenhetsutbyte om bland annat utvärderingar, indikatorer, bibliometri, och genusaspekter på forskning och utveckling. Inköp av gemensamma databaser för bibliometri och patent är resultatet av sådana diskussioner. Det regelbundna erfarenhetsutbytet har också bidragit till att underlätta arbetet i det gemensamma regeringsuppdraget när det gäller systemeffekter av EU-deltagandet på det svenska innovationssystemet.

Bland de organisationer som VINNOVA samarbetar med förutom näringsliv, institut, universitet och högskolor, återfinns även intresseorganisationer. De organisationer som under 2008 har deltagit i gemensamma satsningar genom finansieringssamverkan är bland andra:

- AFA Försäkring
- Banverket
- Energimyndigheten
- Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS)
- Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas)
- Försvarets materielverk
- Försvarmakten
- Industrifonden
- Innovationsbron
- Invest in Sweden Agency (ISA)
- Knut & Alice Wallenbergsstiftelse
- Krisberedskapsmyndigheten
- Luftfartsverket

- Naturvårdsverket
- Verket för näringslivsutveckling (Nutek)
- Rymdstyrelsen
- Räddningsverket
- SIDA
- Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA)
- Sjöfartsverket
- Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen)
- Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (Mistra)
- Stiftelsen för strategisk forskning (SSF)
- Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF)
- Stiftelsen Mineralindustrins Teknikutveckling (MITU)
- Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
- Trygghetsfonden
- Vetenskapsrådet
- Vårdalstiftelsen
- Vägverket

De internationella organisationer som VINNOVA samarbetat med under året redovisas under ÅRK16.

- ***ÅRK05 vilka insatser som genomförts för att främja mobilitet mellan universitet och högskola, institut och näringsliv,***

Mobilitet, eller rörlighet på arbetsmarknaden, är ett effektivt medel när det gäller att stödja framväxten av starka innovationssystem och är därmed ett verktyg för att uppnå målen för flertalet av VINNOVAs insatser. Detta sker genom att utbildade personer som flyttar till en ny arbetsgivare dels ökar kunskapsnivån på den nya arbetsplatsen, dels bidrar till att skapa förutsättningar för andra personer på samma arbetsplats att höja kompetensnivån och öka förmågan att ta till sig ytterligare kunskap. Sammantaget ökar detta företagets förmåga att utveckla nya produkter, processer och tjänster. Rörligheten mellan organisationer bidrar även till att bygga nätverk vilket också är en viktig del i innovationssystemet. De flesta insatserna är riktade för att uppnå mobilitet inom Sverige eller med Sverige som utgångspunkt men det finns också mobilitetsprogram inom EU, där VINNOVA har en roll när det gäller att stimulera rörlighet mellan EU-länder.

VINNOVA-program med mobilitet som ett centralt element är kompetenscentrumsatsningar som VINN Excellence Center, Berzelii Centra program för forskarskolor (VINNPRO) och kvinnors möjligheter att meritera sig för framtida ledande poster inom forskningssystemet (VINNMER) samt sektorinriktade program när det gäller livsvetenskaper (SAMPOST).

Föregångaren till VINN Excellence Center och Berzelii Centra lanserades i Sverige redan 1995. VINNOVA har finansierat 23 centrum vid 8 universitet. Mer än 250 företag, varav ca en tredjedel var små eller medelstora företag, har varit aktivt engagerade i forskningssamarbetet. Mobilitet av personer i båda riktningarna mellan högskolor och företag för kortare eller längre perioder har varit ett vanligt inslag i samarbetet och ett medel för att nå program- och projektmålen. Rörligheten från företagen till de akademiska forskningsmiljöerna och det aktiva företagsengagemanget har varit stort. 875 personer från företagen har medverkat aktivt i centrumen och forskningssamarbetet. 460 av dem har deltagit i ledningsfunktioner inom centrumen. Samarbeten har etablerats med 225 av de mest framstående forskningsmiljöerna utomlands vilket inneburit att 165 utländska gästforskare vistats vid centrumen och att 120 centrumforskare har varit gästforskare vid framstående forskningsmiljöer i andra länder.

Genom programmet VINNPRO har 10 forskarskolor inrättats. Detta har lagt grund för en hög internationell kvalitet vid forsknings- och innovationsmiljöer som stärker konkurrensförmågan. Rörlighet hos doktorander och handledare har främjats genom vistelser i internationellt ledande miljöer, vid företag och vid forskningsinstitut.

Programmet VINNMER avser att främja mobiliteten mellan akademi och näringsliv såväl internationellt som nationellt genom att forskare vid en stark forsknings- och innovationsmiljö getts möjlighet att meritera sig genom vistelse vid en annan internationellt ledande miljö utomlands eller i Sverige. Samtidigt ska det underlätta kommande generationsväxlingar inom svensk forskning genom att öka antalet meriterade kvinnliga forskare som kan bli framtida forskningsledare. Programmet belyses närmare under ÅRK 06.

VINNOVAs post doc program SAMPOST syftar till att stärka den industriella utvecklingen och konkurrenskraften inom branscherna läkemedel, bioteknik och medicinsk teknik inom läkemedel. Programmet riktar sig till nyligen disputerade forskare och mobilitet mellan näringsliv och akademi ingår som en obligatorisk del i de projekt som beviljas medel. Utöver dessa program tillhandahåller VINNOVA, inom ramen för Europaprogrammen, en service för att underlätta mobilitet för forskare som kommer till Sverige (Mobility Centre Sweden¹²). Under 2008 har en överenskommelse gjorts mellan VINNOVA, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och

---

¹² EU-Kommissionen har beslutat om en namnändring vilket medför att Mobility Centre Sweden i fortsättningen kommer att heta Euraxess Services Centre Sweden.

samhällsbyggande (Formas) om en gemensam finansiering för fortsatt verksamhet då projektiden från EU upphörde i september 2007.

Även projekt inom VINNOVAs program DYNAMO 2 har inslag av mobilitet även om huvudfokus inte ligger på mobilitet mellan universitet, institut och näringsliv, utan ökad rörlighet inom eller mellan företag och organisationer för att öka kompetensförsörjningen.

- **ÅRK06 insatser, resultat och utgifter för de särskilda satsningar och verktyg som beslutats med anledning av budgetpropositionen för 2004 (prop 2003/04:1, utg omr 24) och 2008 (prop 2007/08:1), utg omr 24) samt i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop 2004/05:80),**

Regeringen har i propositionerna framhållit att VINNOVA bör främja forskning och utveckling i små och medelstora företag, främja starka forsknings- och innovationsmiljöer, samt forskarskolor och meritering.

Forskning i små och medelstora företag – Forska&Väx

Programmet Forska&Väx stödjer små och medelstora företags forskning och utveckling genom att bevilja medel för att inleda alternativt förstärka redan pågående FoU-arbete. Förutom i Forska&Väx deltar små och medelstora företag även i satsningar som Var Dags IT och Innovationer för Framtidens Hälsa.

Genom medlen stimuleras små och medelstora företag att öka sin kunskapsbas och förstärka kopplingarna till olika typer av FoU-institutioner. På detta sätt stärks företagens nationella och internationella konkurrenskraft vilket bidrar till ökad tillväxt och sysselsättning.

Forska&Väx har utformats så att företagen kan söka bidrag till:

- Genomförande av FoU-projekt
- Förstudie inför FoU-projekt
- Behovsidentifiering och analys för företag som inte tidigare bedrivit FoU verksamhet.

Det har varit två bedömningstillfällen under 2008 och sammantaget beviljade VINNOVA totalt 109 projekt motsvarande 100 miljoner kronor. De första FoU-projekten som finansierades 2006 avslutades av företagen successivt under 2007 och 2008. Företag har genomfört såväl produkt- som tjänsteutveckling samt marknadsintroduktion baserat på resultaten i FoU-projekten. Intervjuer och rapporter med dessa företag har skett och resultaten visar att företag som vid starten av FoU-projektet hade försäljning och marknadsnärvaro, snabbt har kunnat dra nytta av resultaten i form av ökad försäljning. Exempel på den typen av företag är Impact Coatings, Piezomotor, Sense Air och Pax Diagnostics. Vissa företag, särskilt inom bioteknik och life science, har lyckats väl med FoU-projektet men har flera

steg kvar till marknadsintroduktion. Exempel på den typen av företag är Actar, Innate Pharmaceuticals och Magle.

Flera företag menar även att stödet varit direkt avgörande för att nyanställa personal med FoU-kompetens, där flera av de som anställdes efter stödet varit disputerade. Stödet genom Forska&Väx har även bidragit till att stärka kopplingarna mellan små och medelstora företag och FoU-aktörer. Andra effekter som framkommit är att projekten har kunnat genomföras snabbare med stödet. VINNOVAs bedömning av att företaget är ett potentiellt tillväxtföretag har fungerat som en kvalitetsmärkning vilket gjort att andra finansiärer av riskkapital blivit intresserade. Bland de företag som fått ägartillskott, och där FoU-projektets finansiering från VINNOVA varit av stor vikt, finns CMA Microdialysis och Admeta.

Starka forsknings- och innovationsmiljöer

I propositionen Forskning för ett bättre liv framhålls att VINNOVA bör stödja starka forsknings- och innovationsmiljöer. Satsningar på sådana miljöer spelar en viktig roll för den strategiska profilering som svensk akademi och näringsliv strävar mot och som VINNOVA stödjer. VINNOVA bidrar till utvecklingen av starka forsknings- och innovationsmiljöer genom olika satsningar i nära samspel med näringsliv, forskningsråd och forskningsstiftelser. VINNOVA har under 2008 fortsatt att utveckla sina långsiktiga, strukturella satsningar inom VINN Excellence Center, Berzelii Centra, Institute Excellence Centres, VINNVÄXT samt pilotprogrammet Industry Excellence Center.

Under året har detta skett på flera olika sätt. VINNOVA har genomfört riktade utlysningar mot starka forsknings- och innovationsmiljöer inom områdena tillämpad genuskunskap och globala länkar. Vidare har programmen olika former av processtödjande aktiviteter riktade till ledningarna för de olika forsknings- och innovationsmiljöerna, till exempel ledarskap, kommunikation och kommersialisering. Ett viktigt verktyg i arbetet med att förbättra innehåll, processer och organisation är de återkommande uppföljningarna och internationella utvärderingarna av dessa satsningar.

VINN Excellence Center är en form för samverkan mellan näringsliv, offentlig verksamhet samt universitet och högskolor, forskningsinstitut och andra forskningsutförande organisationer. Centrumen fokuseras mot såväl grundforskning som tillämpad forskning och de ska verka för att ny kunskap och ny teknik leder till nya produkter, processer och tjänster. Under hösten 2008 har tolv centrum utvärderats, men det finns ännu inga officiella resultat att redovisa.

VINNOVA och Vetenskapsrådet har gemensamt beslutat att utse fyra Berzelii Centra som riktar sig mot excellent grundforskning. För Berzelii Centra krävs det dessutom en tydlig ambition att aktivt samverka med intressenter från näringsliv och offentlig verksamhet för att på sikt nyttiggöra forskningen genom kommersiella tillämpningar. Stödet kommer att ges i upp till tio år. Dessa centra startade sin verksamhet under 2007 och en första utvärdering gjordes av fyra centrum under 2008.

Utvärderingen visar några tydliga karaktäristika och kännetecken för programmet som den internationella utvärderingsgruppen vill lyfta. Dessa är:

- forskning av högsta internationella vetenskapliga kvalitet,
- en tydlig gemensam intellektuell och kulturell identitet,
- en distinkt Berzelii-miljö ägnad åt utveckling av unga forskare,
- sammanhängande strategi för grundläggande och behovsmotiverad forskning i linje med vision och mål för centra,
- multidisciplinär forskning,
- projektledarskap i par eller grupper,
- en signifikant och växande andel projekt som rör sig från forskning till innovation,
- aktivt samarbete med näringslivet, samt
- mångsidig och multilateral samverkan med näringslivet.

De fyra centrumen bedöms vidare ha gjort mycket goda framsteg på förhållandevis kort tid.

Institute Excellence Centres avser att finnas vid forskningsinstitut, byggas upp i nära samarbete mellan högskola och forskningsinstitut samt vara inriktade mot områden av stor betydelse för Sveriges konkurrenskraft och tillväxt. Åtta centrum beslutades och de startade sin verksamhet under 2006. De finansieras gemensamt av VINNOVA, Stiftelsen för strategisk forskning (SSF), Stiftelsen för kunskap och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) samt företag och offentlig verksamhet.

En internationell utvärdering av de åtta centrumen visade att nya pengar från näringslivet har investerats i samverkansprojekt mellan institut och högskola. Den visar också att ny, betydelsefull kunskap har kunnat användas för utveckling av nya, innovativa produkter och processer för den svenska industrin.

Centrumledningarna har utvecklat ett professionellt ledarskap, och aktiviteter inom ramen för programmet är under utformning vid alla centra. De har också etablerat internationella rådgivande organ. Några har utformat strategier för att etablera nya företag, i syfte att säkra verksamheten på lång

sikt efter att den sexåriga finansieringen upphört samt för att skapa mobilitet av forskare mellan akademien, instituten och företagen.

VINNVÄXT är en tioårig satsning på starka miljöer för behovsmotiverad forskning fokuserad på ett område som i samverkan med geografiskt närliggande företag och offentliga parter kan nå internationell konkurrenskraft. Tolv sådana satsningar är nu etablerade. Fyra av dessa beslutades under 2008.

Den internationella utvärdering som genomfördes av fem VINNVÄXT-initiativ under året visar att initiativen behandlar intressanta tillväxtområden med potential och att man framgångsrikt implementerar de strategier som bestämts, samt att man lyckats mycket väl med att växla upp VINNOVAs medel med regional finansiering. Utvärderarna pekar också på att initiativen stödjer forskning inom relevanta områden och på hög internationell nivå.

Flera av initiativen under året har varit framgångsrika när det gäller att ta in medel från EU:s strukturfonder. Totalt har initiativen erhållit komplementär finansiering motsvarande cirka 48 miljoner kronor av strukturfondsmedlen. Lägesrapporteringen visar att initiativen involverar cirka 550 företag och cirka 90 andra organisationer i olika projekt och aktiviteter där man gemensamt lägger resurser i tid och /eller pengar. Totalt sett har cirka 300 forskare varit engagerade i olika projekt.

Industry Excellence Centres utgör en pilotverksamhet som startade med fyra centrum 2007, vilka har fortsatt även under 2008. Till skillnad från finansieringen av VINN Excellence Center där varje part går in med en tredjedel av medlen, finansierar VINNOVA en sjättedel av centret medan näringslivet står för två sjättedelar, och universitet bidrar med tre sjättedelar. Pilotens storlek motsvarar ett halvt VINN Excellence Center, det vill säga 10,5 miljoner kronor per år totalt från parterna.

Inom ramen för sektoriella prioriteringar finansieras ytterligare ett antal satsningar på starka forsknings- och innovationsmiljöer. Exempel på dessa är Swedish Brain Power och Product Innovation Engineering Program, PIE-p, samt trafiksäkerhetscentrumet SAFER, vilka redovisas på annat håll i årsredovisningen.

Forskarskolor och meritering

VINNPRO avser att främja att fler forskarskolor av hög internationell kvalitet utvecklas i nära samverkan med starka forsknings- och innovationsmiljöer, företag och andra avnämare. Programmet stödjer att kurser med innovationsinriktning erbjuds i dessa forskarskolor. Tre utlysningar genomfördes under 2007. Under 2008 har samtliga skolor kommit igång med verksamhet eller vidareutvecklat befintlig verksamhet

enligt utlysningens avsikter. En programkonferens har initierats och kommer att äga rum under 2009.

VINNMER avser att öka antalet meriterade kvinnliga forskare som kan erhålla framtida toppjänster vid universitet, högskolor, centrumbildningar, forskningsinstitut och företag. Detta sker genom att öka möjligheterna till forskarmeritering genom ökad rörlighet internationellt och nationellt för kvinnor inom för Sverige strategiskt viktiga områden. Även bestående samarbeten mellan näringsliv, forskningsinstitut, offentlig sektor och centrumbildningar förväntas genom detta program. Programmet startade under 2007 då de första besluten om 15 meriteringar togs. Under 2008 har ytterligare två utlysningar genomförts och beslut om 28 meriteringar har tagits. Genom VINNMERs långsiktighet (satsningen löper under perioden 2007–2014) samt inriktning mot kvinnliga forskare förväntas även en långsiktigt utjämnande könsbalans bland framtidens professorer och forskningsledare kunna åstadkommas.

Tabell 3 Utgifter för de särskilda satsningarna (2008)

Program	Insats 2008	Utgifter 2008 (mnkr)	Beslutad etapp (mnkr)	Projektens hela livslängd (mnkr)
VINN Excellence Center	19 centrum i drift	83,2	195,0	1 200
Berzelii Centra	4 centrum i drift	12,0	24,0	200
Institute Excellence Centres	8 centrum i drift	29,3	86,5	180
VINNVÄXT	12 satsningar i drift	72,0	267,0	760
VINNPRO	10 forskarskolor	24,5	47,5	51
VINNMER	2 utlysningar (totalt 42 pågående projekt)	32,0	97,0	Ej relevant
Forska&Väx	2 utlysningar	65,6	100,0	Ej relevant

- **ÅRK07 den samverkan som skett kring satsningen på starka forskningsmiljöer och satsningen på ett forskningsprogram inom miljöteknik i enlighet med propositionen *Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80)*,**

Denna åiterrapportering kompletterar det föregående åiterrapporteringskravet men med fokus på samverkan i starka forsknings- och innovationsmiljöer.

VINNOVA har under 2008 haft fortsatt samverkan kring satsningar på starka forsknings- och innovationsmiljöer tillsammans med Vetenskapsrådet inom Berzelii Centra, och tillsammans med Stiftelsen för strategisk forskning (SSF), Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) inom Institute Excellence Centres. Denna samverkan har bestått i gemensam finansiering av satsningarna från de medverkande

organisationerna. Det har även funnits medfinansiering från näringslivet och offentlig verksamhet.

När det gäller miljöteknik har VINNOVA sedan tidigare utarbetat en forskningsstrategi tillsammans med Formas på uppdrag av regeringen enligt propositionen Forskning för ett bättre liv. Den har bland annat resulterat i en utlysning inom miljöteknik som under 2008 finansierades gemensamt av VINNOVA och Formas. Miljötekniksatsningar utöver de som efterfrågas i åiterrapporteringskravet redovisas inte här.

- **ÅRK08 fördelning av industriforskningsinstitutens kompetensutvecklingsmedel enligt av myndigheten och IRECO Holding AB (IRECO) redovisade kriterier (dnr N2006/9539/ FIN),**

För IRECO-institutet har en successiv ökning av kompetensutvecklingsmedel, så kallade K-medel, skett under perioden 2006 till 2008 från 100 miljoner kronor till 210 miljoner kronor. För 2008 uppgick de samlade K-medlens andel av institutets omsättning till 15 procent.

K-medlen fördelas av IRECO. Vägledande för institutets användning av dessa medel är de kriterier som VINNOVA och IRECO har kommit överens om.

Dessa är:

- 1 Utveckla samarbete mellan forskningsinstitutet
- 2 Utveckla samverkan med universitet och högskolor
- 3 Deltagande i internationell forskning, främst inom EU
- 4 Att medverka till att kunskapsnivån hos små och medelstora företag höjs
- 5 Förnyelse i forskningen
- 6 Hög vetenskaplig kvalitet

IRECO anger i tabell 4 att K-medlen använts på följande sätt:

Tabell 4 Kompetensutvecklingsmedlens fördelning på instituten 2004–2008

Institut	mnkr				
	2008	2007	2006	2005	2004
Swedish ICT Research	55,2	38,9	27,0	25,4	25,4
SP ¹	34,3	23,4	17,0	19,5	19,5
STFI-Packforsk	47,4	33,9	23,0	26,4	26,4
SWEREA (inkl. MEFOS)	63,5	46,8	33,0	23,6	23,6
IRECO Holding	2,6		-	15,3	4,5
SUMMA	203,0^{2,3}	143,0²	100,0	110,2	99,4

¹ Här ingår inte SP:s anslag till experimentell teknik om 38,4 miljoner kronor.

² VINNOVA har fördelat 2 miljoner kronor för att initiera ett forskningsprojekt om instituten i innovationssystemet.

³ 5 miljoner kronor förskottades 2007 för tilläggsfinansiering under 2007 enligt överenskommelse med IRECO.

K-medlen är fördelade över följande användningsområden:

- 1 Fortsatta samordningsåtgärder efter omstruktureringen
- 2 Internationalisering, deltagande i internationella program
- 3 Kunskapsöverföring och forskningsstöd till små och medelstora företag
- 4 Samarbete med universitet och institut
- 5 Kommersialisering av forskningsresultat.

IRECO har rapporterat följande fördelning av kompetensutvecklingsmedlen under 2008:

Tabell 5 Kompetensutvecklingsmedlens fördelning över användningsområdena under 2008

Institut	Användningsområde %				
	1	2	3	4	5
Swedish ICT Research	7	35	15	18	25
SP	10	30	15	30	15
STFI-Packforsk	25	5	13	31	26
SWEREA	0	16	17	15	52

Kompetensutvecklingsmedlen kommer från och med 2009 att fördelas av det nya holdingbolaget RISE (f.d. IRECO).

Mål04 Nydisputerade forskare ska ha goda förutsättningar att fortsätta sin karriär i högskola, institut, näringsliv eller som egna företagare.

Nydisputerade forskare bedöms ha goda möjligheter att delta i VINNOVAs satsningar.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK09 vilken roll nydisputerade forskare har haft i myndighetens satsningar.**

Inom ramen för utlysningen Medicinsk teknik för bättre hälsa som VINNOVA genomfört tillsammans med Vetenskapsrådet och Stiftelsen för strategisk forskning (SSF), har en riktad satsning gjorts mot nydisputerade forskare för att etablera djärv och oberoende forskning inom medicinsk teknik. En utlysning inom programmet gjordes redan år 2006, vilket innebär att åtta projekt har fortsatt att löpa under 2008. VINNOVAs del av finansieringen av programmet beräknas pågå till och med år 2009.

VINNOVA har även genomfört insatser för att ge nydisputerade forskare möjlighet att fortsätta sin karriär. Här spelar VINNOVAs insatser för mobilitet mellan universitet och högskolor, forskningsinstitut och näringslivet en viktig roll då de i hög grad adresserar gruppen nydisputerade forskare (se till exempel ÅRK06). Många av VINNOVAs nya satsningar medverkar också till att infria målet om ökade insatser för att möjliggöra en fortsatt karriär för nydisputerade forskare.

Satsningen Institute Excellence Centres, som pågått sedan 2007, ger forskningsinstituten möjlighet att engagera disputerade forskare från högskolan under en period av sex år. Därtill erbjuder dessa centra ett nära samarbete med näringslivet vilket med stor säkerhet kommer att resultera i att ett antal disputerade forskare kommer att erbjudas jobb i näringslivet.

Även VINNOVAs post doc program SAMPOST som startade under 2007 och som verkar inom läkemedel, bioteknik och medicinteknik riktar sig till nyligen disputerade forskare. Här ingår även mobilitet mellan näringsliv och akademi som en obligatorisk del. Programmet har under 2007/2008 haft två utlysningar där 12 projekt har startats involverande totalt 13 post docs.

VINNOVAs effektanalyser anger som en av de viktigaste effekterna att nydisputerade forskare med rätt kompetens har kunnat anställas av industrin som en följd av de forsknings- och utvecklingsprogram som finansierats av VINNOVA och dess föregångare.

Mål05 VINNOVA ska i sin verksamhet generellt arbeta för jämställdhet mellan könen. Könsfördelningen inom den egna beredningsorganisationen ska vara jämn. VINNOVA ska verka för att diskriminering på grund av kön inte förekommer när beslut fattas om fördelning av medel. VINNOVA ska ha underlag för att i efterhand kunna analysera huruvida kön, anställning eller dylikt har haft betydelse för bedömning av ansökningar.

VINNOVA ska redovisa och kommentera sina insatser i förhållande till målet. Av redovisningen ska framgå

- ***ÅRK10 i vilken utsträckning hänsyn tagits till könsspecifika förhållanden, i exempelvis FoU om användning av IT,***

VINNOVA strävar efter att ha en jämn könsfördelning inom samtliga verksamhetsområden. Arbetet med jämställdhetsfrågor har pågått under flera år inom myndigheten för att öka kunskapen och medvetenheten kring dessa frågor. Dessutom har genusperspektivet varit närvarande när det gäller bedömning av ansökningar om projektmedel och för att komma åt föreställningar eller skevheter i systemet som kan leda till snedfördelning av resurser.

Män är överrepresenterade inom de flesta teknikområden, såväl på utbildnings- som forskningsnivån inom akademien som inom näringslivet, vilket innebär att VINNOVA aktivt arbetar med att försöka nå och stödja de kvinnor som är verksamma inom dessa teknikområden. VINNOVA har genomfört insatser för att uppnå en jämnare könsfördelning genom att utforma utlysningar, förordna ledamöter i bedömningsgrupper och bedöma inkomna ansökningar om projektmedel med det faktum i åtanke att kvinnor är underrepresenterade.

Inom området FoU om användning av IT har VINNOVA tagit särskild hänsyn till frågor som rör jämställdhet. Under 2008 har VINNOVA inom två utlysningar, Hållbara verksamhets- och affärsmodeller för e-tjänster och Innovativa användare i en samverkande e-förvaltning arbetat både med val av område och språkbruk i utlysningstexterna för att appellera till kvinnor. Områdena motsvarade i högre grad yrkesområden där kvinnor är vanligt företrädade, inom både förvaltning och näringsliv.

VINNOVA har arbetat för att programråd och bedömningsgrupper med inriktning mot FoU om användning av IT skall ha en jämn könsfördelning. I programrådet för IT-användning, innefattande utlysningen Var Dags IT-demonstratorer: Forska&Väx, finns dessutom specifik genusvetenskaplig kompetens.

Nya perspektiv i texter och bedömningar har haft en positiv effekt på kvinnors deltagande. Andelen beviljade projekt som har kvinnor som projektledare uppgick till 36 procent medan det för alla inkomna ansökningar inom området endast var 20 procent som hade en kvinna som projektledare. I de båda utlysningarna Hållbara verksamhets- och

affärsmodeller för e-tjänster och Innovativa användare i en samverkande e-förvaltning var andelen beviljade ansökningar extra hög för projekt med kvinnliga projektledare.

Tabell 6

Fördelning av projektledarens kön för beviljade ansökningar inom FoU om användning av IT, 2008	Antal beviljade ansökningar (av inkomna)		Andel beviljade ansökningar	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man
<i>Utlysning</i>				
Hållbara verksamhets- och affärsmodeller för e-tjänster	3 av 5	6 av 25	60%	24%
Innovativa användare i en samverkande e-förvaltning	1 av 1	8 av 12	100%	67%
Var dags IT, IT-demonstratorer Nytt 2008	2 av 8	8 av 47	25%	26%
Övriga ansökningar	13 av 14	12 av 27	93%	44%
Totalt	19 av 28	34 av 112	68%	31%

För projekten som finansieras inom programmet Var Dags IT finns användargrupper med som kravställare. I dessa grupper är fler än hälften av deltagarna kvinnor.

VINNOVA lägger stor vikt vid att forskarna i de finansierade projekten ska sprida information och framträda vid internationella konferenser. På så sätt bereds kvinnor plats i internationell forskning, förväntas bidra till innovation och utgöra goda förebilder.

- **ÅRK11 könsfördelningen inom myndighetens beredningsorganisation,**

Under 2008 var 48 procent kvinnor av de 160 ledamöterna som ingår i VINNOVAs 18 programråd och bedömningsgrupper. Detta är en kraftig ökning jämfört med 2007, då andelen var 39 procent. Andelen kvinnliga programrådsordförande har successivt ökat från 24 procent 2002 till 83 procent under 2008, men då saknar sex grupper en ordförande.

År 2008 var 7 programledare av totalt 19 kvinnor, vilket motsvarade 37 procent. Föregående år var motsvarande andel 24 procent. Av samtliga 88 handläggare i beslutsprocessen är hälften kvinnor.

- **ÅRK12 könsuppdelad statistik om ansökningar, beviljandegrad och FoU-stödets fördelning, och**

I de utlysningar som genomfördes 2008 var i den genomsnittliga andelen kvinnliga sökande bland projektledarna 23 procent. Detta är något högre än 2007 då andelen uppgick till 19 procent. I samtliga projekt som beviljades anslag 2008 var andelen kvinnliga projektledare 26 procent, det vill säga en något högre andel kvinnor i gruppen beviljade än vad andelen kvinnor var av de sökande.

Fördelningen av kvinnliga projektledare i nya projekt ger varierande andelar mellan ämnesområdena. Högst andel inom ett enskilt område återfinns inom arbetslivsutveckling med drygt 18 procent, medan det inom informations- och kommunikationsteknik var cirka tre procent, vilket även speglar könsfördelningen inom områdena. Enskilda satsningar som Forska&Väx och VINNMER har höga andelar beviljade projekt bland de kvinnliga projektledarna, 11 respektive 45 procent.

Kvinnliga projektledare sökte totalt 523 miljoner kronor i medel från VINNOVA, vilket utgör ca 20 procent av de totalt sökta medlen. Av dessa beviljades drygt 131 miljoner kronor, eller 18 procent av VINNOVAs beviljade medel.

Andelen kvinnliga projektledare varierar mellan olika kategorier av bidragsmottagare. Inom universitet, högskolor, forskningsinstitut och industriella utvecklingscentra (IUC) med flera är andelen kvinnliga projektledare drygt 30 procent medan andelen i företag uppgår till drygt 14 procent. Också detta speglar en situation där kvinnor framför allt är överrepresenterade i offentlig verksamhet medan män oftare är överrepresenterade inom den privata sektorn. Dessa siffror innebär samtidigt en ökning av andelen kvinnor i samtliga kategorier av mottagare jämfört med 2007.

- **ÅRK13 vilken hänsyn som tagits till jämställdhetsfrågor vid val av FoU-teman.**

Redan under sitt första verksamhetsår 2001 antog VINNOVA den så kallade dubbla strategin, vilken innebär jämställdhetsintegrering kompletterat med särskilda satsningar. Syftet är att öka genusmedvetandet vid utformningen av program och utlysningar för att öka såväl andelen kvinnor som söker anslag som att bredda program och utlysningar till att omfatta fler discipliner, branscher och verksamheter där kvinnor finns representerade i större utsträckning, samt att uppmärksamma de tilltänkta slutanvändarnas kön. Vid sidan av detta arbete görs också vissa särskilda satsningar.

Insatserna för att öka genusmedvetandet har framför allt skett genom utlysningen Genusperspektiv på innovationssystem och jämställdhet och förarbetena till denna. De metoder och modeller för jämställdhetsarbete på genusvetenskaplig grund som genererats genom utlysningen har använts dels i utbildningen av VINNOVAs medarbetare, dels i utformningen av utlysningen Tillämpad genusforskning för starka forsknings- och innovationsmiljöer som öppnades under 2007. Utlysningen går tvärs över VINNOVAs verksamhet genom att i första hand vända sig till pågående projekt inom VINNOVA-programmen VINNVÄXT och VINN Excellence Center. Utgångspunkten har varit forsknings- och innovationsmiljöernas behov av att skapa tillväxt och ansökan ska komma från sökande som finns i

miljön. Tjugofem sådana miljöer sökte anslag varav tio av dessa beviljades medel. Genom utlysningen har genusforskare knutits till miljöerna för att öka medvetandet om de hinder som ett normativt tänkande kring kön kan innebära. Projekten förväntas leda till nya produkter eller tjänster, nya applikationsområden och jämnare könsfördelning i miljöerna.

Som ett resultat av det hittillsvarande arbetet är genus och jämställdhet ett särskilt satsningsområde, Behovsmotiverad genusforskning för innovation, i VINNOVAs verksamhetsplanering för 2009–2012.

Jämställdhetsarbetet har syftat till en högre medvetenhet inom VINNOVA när det gäller betydelsen av genus och jämställdhet för Sveriges konkurrenskraft och hållbara samhällsutveckling. Det visar sig bland annat i de satsningar som genomförts när det gäller IT-användning och i forsknings- och innovationsmiljöernas intresse för utlysningen om tillämpad genusforskning. De särskilda insatser som gjorts under året har som tidigare visats ökat andelen kvinnliga projektledare.

På försök har VINNOVA tillåtit ansökningar från enskilda firmor i programmet Forska&Väx, erbjudande C, där endast aktiebolag kunnat söka tidigare samt i programmet Var DagsIT-demonstratorer: Forska&Väx. Anledningen är att kvinnor synes vara mindre benägna att starta aktiebolag och genom att tillåta enskilda firmor att ansöka förväntas kvinnor nå i större utsträckning.

En analys av programmet Infrastruktur och effektiva transportsystem visade att genusrelaterade projekt varit underrepresenterade i tidigare års utlysningar. Inom programmet har därför transportsektorns problem ur ett genusperspektiv lyfts fram som ett prioriterat forskningsområde.

Ett särskilt program har utvecklats som direkt riktat sig mot att motverka underrepresentation av kvinnor nämligen programmet VINNMER som finns redovisat på annat håll i årsredovisningen (ÅRK06 och 09). Även programmet VINNVÅRD, som startade under 2006 i samarbete med Vårdalstiftelsen, är en satsning inom arbets- och brukarområdet vård och omsorg, där däremot kvinnor finns representerade i större utsträckning än män. Även forskningsområdet är överrepresenterat av kvinnor. För att väga upp detta fick fyra projektledare som var kvinnor och fem som var män finansiering i den första omgången.

År 2007 fick VINNOVA Näringsdepartementets uppdrag att utforma och genomföra ett treårigt program för forskning om kvinnors företagande efter det att regeringen bedömt att särskilda åtgärder behövs för att främja området. Utlysningen öppnade under 2008. Av de 10 projekt som beviljades medel hade 8 kvinnor som projektledare. Projekten innebar en breddning av

discipliner bland de sökande med nya samarbeten mellan innovations-, entreprenörskaps- och genusforskare.

Mål06 Svenska aktörer ska utnyttja möjligheterna i europeiskt och internationellt FoU-samarbete och erfarenhetsutbyte. Vidare ska Sverige ha en hög beviljningsgrad av europeiska och internationella medel som en förstärkning av den nationella FoU-finansieringen och det svenska innovationssystemet.

VINNOVA ska redovisa och kommentera sina insatser i förhållande till målet. Av redovisningen ska framgå

- ***ÅRK14 hur det europeiska och internationella forskningssamarbetet förhåller sig till nationella prioriteringar,***

Målet för VINNOVAs internationella arbete är att öka värdeskapande och samhällsnytta för Sverige genom att verka för en optimal användning av de globala kunskapsresurserna. Detta har under året gjorts på flera olika sätt. Dels via deltagande i europasamarbete, dels via bilaterala samarbeten. Nedan beskrivs relationen mellan EU-programmen, European Cooperation in Science and Technology (COST) och EUREKA.

EU-kommissionen arbetar med att koordinera enskilda medlemsländers program. För att genomföra detta genomförs utlysningar där svenska finansiärer kan få tillskjutande resurser för sådan samverkan. VINNOVA deltar i ett tjugotal sådana nätverk, exempelvis inom ERA¹³-net och INNO-net.

VINNOVA har under året prioriterat internationellt forskningssamarbete för att uppnå större verkningsgrad i de nationella satsningarna. Detta har bland annat gjorts genom att ta fram en internationell strategi som inte bara varit vägledande för VINNOVA utan också tjänat som underlag för regeringens arbete med en internationell strategi inom forsknings- och innovation.

VINNOVA har ett övergripande ansvar för information, utbildning och rådgivning när det gäller både EUREKA, COST och EU:s ramprogram. Myndigheten har ett särskilt ansvar för kommittéarbetet inom det sjunde ramprogrammet utifrån ett sektoriellt perspektiv inom områdena informations- och kommunikationsteknologi, produktionsteknik, material och nanoteknik, transport, flyg samt säkerhet, och utifrån ett aktörsperspektiv när det gäller små och medelstora företag och aktörer inom regioner (Regions of Knowledge).

Sverige har, framför allt genom universiteten och högskolornas aktiva engagemang, en hög beviljningsgrad när det gäller projekt inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Med tanke på att det sjunde

---

¹³ ERA=European Research Area.

ramprogrammet har en avsevärt större budget än tidigare så ökar möjligheterna till ytterligare förstärkning av de svenska forsknings- och innovationsmiljöerna. Samtidigt är konkurrensen om dessa medel större. Under året har VINNOVA ansträngt resurserna för att Sverige ska kunna bibehålla eller till och med öka den svenska andelen av den totala EU-budgeten. En utgångspunkt för arbetet har varit möjligheterna till samspel mellan EU-projekt och nationella projekt.

För att få största möjliga utbyte av EU-forskningen behöver Sverige kunna påverka inriktningen av arbetsprogrammen så att de bättre passar svensk forskningsprofil och behov i svenskt näringsliv och offentlig verksamhet. För att åstadkomma detta drivs fyra pilotprojekt enligt utbildningsdepartementets förslag. Därigenom skapas ett nätverk av personer och organisationer som är berörda av innehållet i arbetsprogrammen vilket ökar förutsättningarna för att en samlad svensk strategi kan vara vägledande för rekommendationer till EU-kommissionen.

Pilotprojekten berör följande områden:

- Klimat med fokus på innovationer
- Nanovetenskaper/teknologier, material och produktion (NMP), med fokus på produktionsteknik
- Hälsa (fokus återstår att bestämma)
- Informations och kommunikationsteknologi (IKT)

I linje med rådande nationella prioriteringar av utvecklingen av små och medelstora företag har VINNOVA prioriterat dessa företags framtida konkurrensförmåga genom att utnyttja internationalisering som ett verktyg. Förutom stimulans till små och medelstora företags deltagande i EUREKA har VINNOVA även stimulerat till deltagande i EU:s ramprogram.

För att identifiera de små och medelstora företagens behov av stöd när det gäller internationaliseringen har dessutom en intervjuundersökning genomförts. Av denna undersökning framgår att många av företagen fäster stor vikt vid FoU-samarbete som ett sätt att etablera sig som en seriös aktör på en ny marknad samt för att knyta affärsmässiga kontakter. Hjälpsökning vid utlandsetablering, speciellt på nya marknader som till exempel Kina och Indien, framstår som ett behov hos en majoritet av företagen.

För att åstadkomma en bättre anpassning mellan EU-programmen och de nationella prioriteringarna har VINNOVA under året utvecklat sitt planeringsbidrag SMINT (förstudiemedel för små och medelstora företag för internationellt tekniksamarbete). Detta bidrag kan numera sökas av potentiella koordinators av EU-projekt och av små och medelstora företag som vill internationalisera sin verksamhet genom EU-deltagande. Stödet kan

också komma ifråga för den efterföljande förhandlingsfasen som rör kontrakt med EU-kommissionen.

Koordinatorer inom SMINT har under året kunnat söka medel för att delfinansiera arbetet med att utforma en ansökan till EU. Stödet har begränsats till VINNOVAs prioriterade områden, vilket bidragit till ökade förutsättningar för svensk kraftsamling. Stödet har fokuserats på ansökningar som gäller stora komplexa satsningar.

Stimulans till små och medelstora företags internationaliseringsambitioner inom ramen för SMINT har under året kunnat uppgå till maximalt 150 000 kronor för enskilda projekt.

- **ÅRK15 insatser avseende bilaterala FoU-samarbeten, samt som koordinator när det gäller EUREKA och COST,**

Under året har stora ansträngningar gjorts för att bilaterala samarbeten och multilaterala samarbeten som EUREKA och (European Cooperation in Science and Technology (COST) ska stärka olika svenska innovationssystem. I vissa fall har detta skett via direkt samfinansiering, i andra fall genom information och koordinering.

Nedan redovisas VINNOVAs insatser som koordinator för EUREKA och COST. De bilaterala samarbetena beskrivs närmare under ÅRK16.

VINNOVA är utsedd av regeringen att vara nationell koordinator och samordnare för det svenska deltagandet i de båda europeiska programmen EUREKA och COST. På uppdrag av VINNOVA påbörjades under hösten en förstudie av COST och EUREKA med syfte att förbereda en nationell utvärdering av de bägge initiativens resultat och effekter i Sverige. VINNOVA har under året verkat för att programmen på ett mer medvetet sätt ska kunna stärka det internationella perspektivet i VINNOVAs verksamhet.

EUREKA är en organisation som har skapats för att främja samarbete mellan företag och forskare i Europa när det gäller marknadsnära forskning och teknikutveckling. Syftet är att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft på världsmarknaden. Målet för VINNOVA är att aktörer i svenska nätverk av innovationsmiljöer använder EUREKA för att effektivt koppla upp sig mot europeiska innovationssystem för att därigenom stärka sin internationella position.

VINNOVA har under året både informerat om möjligheterna att delta i EUREKA, ordnat arbetsmöten, mäklat projektidéer, finansierat resebidrag och genomförande av projekt samt breddat finansieringen via samarbete med Verket för näringslivsutveckling (Nutek). Samarbetet med Nutek har

skett inom ramen för det svensk-norska näringslivssamarbetet vilket resulterat i flera projekt med EUREKA-godkännande.

Programmet EUROSTARS genomförs av EUREKA-nätverket och redovisas separat under ÅRK17 som rör artikel 169 i EU-fördraget. Arbetet med EUREKA och EUROSTARS som plattform för industriellt internationellt forskningssamarbete har varit prioriterat inom VINNOVA.

Projektstöden inom EUREKA har avsett både deltagande i individuella projekt och klusterprojekt. I många projekt finns mer än en svensk partner, speciellt för klusterprojekt.

Svenskt deltagande har stimulerats inom klustren CELTIC med inriktning på telekom, ITEA2 med inriktning på mjukvara, MEDEA+/Catrene med inriktning på nanoteknik och EURIPIDES med inriktning på tillämpad nanoteknik.

Av tabell 7 framgår den finansiella utvecklingen av EUREKA-anlagen från VINNOVA över tid fördelat på resebidrag och genomförande av projekten.

Tabell 7 Årsvis beviljade anslag till EUREKA 2008–2006

	2008		2007		2006	
	Antal	mnkr	Antal	mnkr	Antal	mnkr
Resebidrag	9	0.2	9	0.1	7	0.1
Genomförande	102	48.4	96	44.8	90	44.6

Genom ökad samverkan mellan olika verksamheter inom VINNOVA som riktar sig helt eller i stor utsträckning mot små och medelstora företag har den externa informationsverksamheten förstärkts. Detta kan vara en förklaring till det ökade intresset för EUREKA och i synnerhet det starka deltagandet i EUROSTARS-programmet.

Ytterligare insatser som förstärker nationella och andra internationella satsningar har gjorts under året. Bland annat gäller det en utlysning 2008 inom det svensk-israeliska programmet SIBED som var speciellt inriktad på EUREKA-projekt.

Inom COST har VINNOVA under året utsett svenska delegater till 27 nystartade Aktioner och spritt information om programmet till forskargrupper i Sverige för att främja det svenska deltagandet. Sverige har samma motiv för deltagande i COST som andra medlemsstater nämligen att underlätta för egna universitet, högskolor, institut, företag och myndigheter att ingå samarbetsprojekt med andra europeiska motsvarigheter. Svenska

deltagare finansierar det egna deltagandet medan COST står för nätverkskostnaderna.

VINNOVA deltog tillsammans med näringsdepartementet under året i tre COST Senior Officials möten där det totalt fattades beslut om att starta 55 nya Aktioner.

Av tabell 8 framgår hur det svenska deltagandet i COST har utvecklats över tid.

Tabell 8 Antal COST Aktioner 2008–2006 totalt och signerade av Sverige

	2008	2007	2006
	Antal	Antal	Antal
Pågående COST Aktioner	198	191	203
Varav signerade av Sverige	123	131	150

- **ÅRK16 hur samverkan och samordning skett med andra forskningsfinansiärer, nationellt och internationellt,**

Detta åiterrapporteringskrav fokuserar på bilaterala samarbeten.

Den forskning och utveckling som bedrivs i Sverige svarar som tidigare nämnts för ca 1,5 procent av den forskning och utveckling som bedrivs inom OECD. Den snabbaste utvecklingen av forsknings- och innovationssatsningar som görs sker i Asien och länder som ligger utanför OECD, vilket ger en ännu lägre andel. För Sveriges framtida konkurrensförmåga och möjligheter att ta till sig nya forskningsrön är det nödvändigt att inte bara följa utvecklingen i de framstående länderna utan också att delta i den. Under året har förhandlingar om FoU-samarbeten i bilateral form förts med bland andra Indien, Kina, Japan och USA.

VINNOVA har under året bistått regeringskansliet när det gäller policyfrågor kring forsknings- och innovationspolitik. VINNOVA har deltagit i flera arbetsgrupper inom OECD. Inom området nanoteknik har VINNOVAs tidigare arbete tjänat som mall för övrig deltagarländer. Detta gäller särskilt inom delprojektet Companies and Business Enviroments.

VINNOVA har under året samarbetat med europeiska motsvarigheter till VINNOVA i ett tjugotal EU-projekt inom ramen för ERA-net, INNO-net och OMC¹⁴-net. Inom ERA-NET-samarbetet samordnar VINNOVA insatser tillsammans med Vägverket inom Keep Moving (projekt om äldres mobilitet) samt med Sjöfartsverket inom SURSHIP (bland annat frågor om

¹⁴ Open method of coordination.

säkerhet till sjöss). Inom EU-projektet Mobility Center¹⁵ har VINNOVA samarbetat med samtliga svenska forskningsråd.

VINNOVA stödjer proaktivt en ökad internationell samverkan och särskilt har insatserna inriktats mot att stärka strategiska samarbeten. VINNMER och Globala länkar är konkreta initiativ men även inom ramen för EU-projekt drivs denna fråga. Exempelvis ansvarar VINNOVA för pilotprogrammet för transnationell samverkan mellan starka forsknings- och innovationsmiljöer i länderna kring Östersjön inom ramen för Baltic Sea Region InnoNet.

Indien

Inom ramen för avtalet om tekniskt vetenskapligt samarbete mellan Sverige och Indien som regeringen tecknade 2005 hölls ett Joint Committee möte i maj 2007. VINNOVA tecknade i anslutning till detta två underavtal. Ett Protocol of Cooperation undertecknades med Department of Science and Technology (DST) och det gäller under 2007 och 2008. I avtalet nämns fyra prioriterade samarbetsområden (bioteknik, informations- och kommunikationsteknologi, miljöteknik och fordonsforskning) och diskuteras bland annat gemensamma forskningsprojekt, forskarutbyten, gemensamma utbildningar och workshops.

Ett Programme of Cooperation undertecknades också med Department of Biotechnology (DBT). Avtalet gäller under fem år med möjlighet till fem års förlängning. Ett konkret samarbetsprogram med fokus på tuberkulos har diskuterats med berörda indiska myndigheter och en DBT-delegation besökte Sverige i juni 2007. En workshop i Delhi i februari 2008 genomfördes för att definiera samarbetsprojekt. Efter förarbeten öppnade en gemensam utlysning i slutet av året som stänger i februari 2009. Projekt beräknas kunna starta på sensvåren 2009.

VINNOVA har arbetat vidare med uppdraget från Näringsdepartementet inom e-Health. I december 2007 genomfördes ett seminarium i Delhi med svenska och indiska forskare där projektförslag presenterades och diskuterades. Under första halvan av 2008 genomfördes en tvåstegs ansökningsprocess. VINNOVA och Department of IT (DIT) har granskat och bedömt ansökningarna och tagit principbeslut om finansiering av fyra projekt. Den indiska sidan har dock fortfarande vid årets slut inte fattat några beslut.

Inom miljöteknikområdet har VINNOVA under året samarbetat med det svenska universitetsnätverket INSTEC, Network for Indian-Swedish

---

¹⁵ Numera EURAXESS Services Sweden.

Cooperation on Technical Research and Education, och medfinansierat två workshops.

Kina

I juni fattades beslut om vilka projekt som får finansiering i det gemensamma svensk-kinesiska programmet inom telekommunikation Sino-Swedish Strategic Cooperative Programme on Next Generation Networks. Sju projekt finansieras under tre år med 27 miljoner kronor från VINNOVA och 18 miljoner kronor från Ministry of Science & Technology i Kina. För att säkra programmets relevans för industrin har det satts samman av representanter från Ericsson och Lunds tekniska högskola i Sverige och Datang Telecom och Southeast University i Kina. De svenska deltagarna i projekten kommer från Kungliga tekniska högskolan (KTH), Swedish Institute of Computer Science (SICS), Lunds tekniska högskola, Uppsala universitet, Chalmers tekniska högskola samt Linköpings tekniska högskola. På den kinesiska sidan deltar ett tiotal av de mest välrenommerade kinesiska universiteten, som till exempel Tsinghua och Beijing University of Post & Telecommunications. Projekten har startat under hösten 2008 och en gemensam första workshop planeras till januari 2009.

VINNOVA har även fortsatt finansierat den svenska delen av det svensk-kinesiska materialcentret Sino-Swedish Advanced Materials Centre vid Chalmers tekniska högskola. Inom ramen för centrets verksamhet har ett projekt startats inom avancerade material för motortillämpningar där bland annat Volvo är intressent.

Japan

Programmet Multidisciplinary BIO har sitt ursprung i en överenskommelse mellan VINNOVA, Stiftelsen för Strategisk Forskning (SSF) och Japan Science and Technology Agency (JST) om ett fyraårigt program för gemensam finansiering av svensk-japanska forskningsprojekt. Programmet innefattar stöd till forskning som förenar biovetenskap med andra vetenskapsområden såsom ingenjörsvetenskap, datavetenskap, matematik, fysik och kemi eller mellan komplementära biovetenskapliga områden. Totalt har programmet omfattat 22 miljoner kronor på den svenska sidan, som delats lika mellan VINNOVA och SSF, och motsvarande summa på den japanska sidan. Intresset från forskarvärlden har varit stort med cirka 40 ansökningar per ansökningstillfälle. I programmets tre utlysningar har 14 olika projekt erhållit stöd för tvååriga samarbeten. Under 2008 har fem projekt avslutats. Ingen ny utlysning har genomförts under 2008.

Under 2008 har VINNOVA, SSF och JST diskuterat en fortsättning av programmet. Under den kommande fyraårsperioden planeras två utlysningar. Projekttiden kommer att bli tre år i stället för som tidigare två.

Ett Memorandum of Understanding mellan parterna undertecknades i december 2008.

Ett Memorandum of Understanding har även undertecknats när det gäller ny samverkan mellan VINNOVA och Japan Society for the Promotion of Science (JSPS), om gemensam finansiering av mindre samarbetsprojekt med deltagande av svenska och japanska forskare. Programmets första utlysning har planerats till 2009 med projektstart kring årsskiftet 2009/2010.

USA

Inom ramen för en överenskommelse om samverkan mellan Michigan Department of Transportation, Michigan Economic Development Corporation i Michigan, VINNOVA och Vägverket, drevs under 2008 trafiksäkerhetsrelaterade forskningsprojekt. Det första handlar om så kallade field operational tests där det svenska centret SAFER tillsammans med University of Michigan och andra parter kombinerar sin respektive spetskompetens. Detta har bland annat bidragit till att SAFER lyckats positionera sig väl inom EU:s ramprogram, vilket i sin tur har lett till projekt där SAFER har en central roll.

Under 2008 genomfördes en doktorand-/studentkurs i samarbete mellan Stanford University och kompetensplattformen Lean Wood Engineering. Kursen behandlade systematisering och parametrisering av byggsystem. Ämnesområdet ger en ryggrad åt industriellt byggande där arbete med produktlinjer är viktigare än arbete med enskilda byggprojekt. Nio doktorander från plattformen deltog, samt 20 studenter från Stanford University.

- ***ÅRK17 hur myndigheten har arbetat i programkommittéer i EU:s ramprogram för forskning och utveckling***

För att utnyttja fördelarna med EU har det varit viktigt att påverka utformningen av europeiska program och initiativ inom forskning och innovation. Detta har gjorts på flera sätt men arbetet inom EU:s programkommittéer har varit centralt. Exempel på insatser rör kommittéarbetet formella och informella sammanhang och rekommendationer i samband med kommande utlysningar. I programkommittén för transportforskningen inklusive flygforskningen har under året fem formella möten ägt rum i Bryssel och ett informellt möte i Lyon i samband med det franska ordförandeskapets forskningskonferens inom transportområdet.

Arbetet i programkommittén har fokuserat på vision och innehåll i den kommande utlysningstexten inom transportområdet som kommer att öppnas i juli 2009. Sverige har arbetat aktivt med frågan genom att vid flera tillfällen hävda Sveriges ståndpunkt samt lämna förslag på detaljerade skrivningar till utlysningstexten till EU-kommissionens tjänstemän inom

programkommittén. Sverige har förordat en fortsatt satsning på klimatfrågorna, främst reduktion av koldioxid i fordon. Forskningen bör även bedrivas inom policyområdet med helhetsperspektiv där transporteffektivitet är en viktig faktor, både inom gods- och persontransporter.

Den svenska EU-gruppen för transportforskning som bildades under 2007 har under 2008 haft tre möten. Gruppen består av representanter för alla transportslag, samt från industrin, forskarvärlden och finansiärer. Gruppen har haft stor betydelse för att formulera de svenska positionerna i EU:s programkommitté.

En annan programkommitté finns inom temat säkerhet där VINNOVA har haft en aktiv roll i såväl den formella programkommittén som i den grupp bestående av de sex EU-länder som driver nationella säkerhetsforskningsprogram. Dessa länder har formulerat gemensamma ståndpunkter inför kommittémötena vilket underlättat möjligheterna att få genomslag när det gäller inriktningen av kommande arbetsprogram. Det internationella nätverket har också underlättat VINNOVAs arbete som organisatör inför EU:s konferens om säkerhetsforskning under det svenska ordförandeskapet hösten 2009.

Nationellt arbetar VINNOVA genom ett elektroniskt nätverk med deltagande från forskningsutförare, industri och myndigheter. Det nationella nätverket ger input till svenskt ställningstagande när det gäller arbetsprogram och andra frågor. Tillsammans med industrin har VINNOVA under året utarbetat en så kallad National Research Agenda (NRA) som också utgör input för svenska ståndpunkter.

Programkommittén inom området nano, material och produktion (NMP) har under året haft åtta formella möten i Bryssel och ett informellt möte i Grenoble. En referensgrupp har inrättats för att ge synpunkter och stödja utformningen av svenska ståndpunkter. Arbetet i programkommittén under 2008 har fokuserat på en långsiktig vision och strategi för NMP samt på innehållet i arbetsprogrammen för 2009 och 2010.

VINNOVA har tillsammans med arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen, Swerea IVF samt Produktionsakademin, under 2008 identifierat behovet av ytterligare en referensgrupp, för att ta fram svenska strategier på längre sikt. För att få ytterligare en kanal för de svenska inspel som redan görs till EU-kommissionen i programkommittén, initierade Teknikföretagen även ett arbete med att sätta upp en svensk Manufature Teknologiplattform (TP). Under året har en svensk person etablerats i NMP Advisory Group.

Även Programkommittén för informations- och kommunikationsteknologi (IKT) har genomfört arbete på liknande sätt. Sex formella möten har hållits i

Bryssel och ett informellt möte i Lyon i samband med en IKT-konferens. Vid alla formella möten har den svenska delegationen bestått av två personer. Arbetet har huvudsakligen bestått i löpande uppföljning av beviljade projekt för arbetsprogrammet samt arbete med inriktning och förankring det nya arbetsprogrammet. Svenska kommentarer har inarbetats i arbetsprogrammet för åren 2009 och 2010. IKT-området är också del av den pilot som utbildningsdepartementet drivit med fokus mot arbetsprogram 2010 för olika områden.

- **ÅRK18 hur myndigheten har arbetat med initiativ under artikel 169 och 171 (JTI) inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling,**

Programmet EUROSTARS genomförs av EUREKA-nätverket och är ett program enligt artikel 169 i EU-fördraget. Det vänder sig till små och medelstora företag som utför forskning och utveckling med syfte att ta fram en produkt eller tjänst som bygger på innovativ teknik och introducera denna på marknaden. Det offentliga finansieringen omfattar ca 400 miljoner euro varav maximalt 100 miljoner euro kommer från EU och de resterande medlen från de nära 30 deltagande länderna. De deltagande företagen och andra organisationer kompletterar med motfinansiering vilket motsvarade cirka 400 miljoner euro, vilket gör att programmet omfattar runt 800 miljoner euro. EUROSTARS har rönt stort intresse bland svenska små och medelstora företag och i de första två ansökningsomgångarna har Sverige hävdat sig väl i konkurrensen bland deltagande länderna. VINNOVA har svarat för administration och rådgivning inom programmet samt medfinansierat deltagande organisationer under den första ansökningsomgången med 30 miljoner kronor. De 13 projekten beräknas påbörjas vid halvårsskiftet 2009.

Ett annat program enligt artikel 169 i EU-fördraget är det sameuropeiska forskningsprogrammet Ambient Assisted Living (AAL). Programmet vänder sig till utförare av forskning och utveckling för informations- och kommunikationsteknikbaserade produkter, system och tjänster för äldre. AAL genomförs och finansieras av de trettiotal länder som anslutit sig. AAL har rönt stort intresse bland svenska organisationer. Efter en gemensam utvärdering och prioritering har tre projekt med svenskt deltagande, varav ett med svensk koordinator, utvalts för finansiering och genomförande. Projekten med svenskt deltagande beräknas få dela på cirka 8 miljoner kronor i finansiering från VINNOVA, samt ytterligare cirka 5 miljoner kronor i medfinansiering från EU. Projekten beräknas starta under första halvåret 2009. I båda de första ansökningsomgångarna har Sverige hävdat sig väl, vilket delvis kan tillskrivas det informationsarbete som genomförts inför och under utlysningens genomförande. Sverige har även genom VINNOVA tillhandahållit en personresurs för den för programmet

gemensamma ideella organisationen som ska koordinera alla utlysning-aktiviteter och -processer inom programmet.

Inom ramen för artikel 171 i EU-fördraget har två Joint Technology Initiative (JTI) inom området informations- och kommunikationsteknologi kommit i full operativ drift, nämligen ENIAC inom nano-elektroniska system och ARTEMIS inom inbyggda system. ENIAC driver ett tioårigt FoU-program som huvudsakligen handlar om industriell forskning. Finansieringen är delad mellan EU-kommissionen och de medlemsstater som samverkar i ENIAC. Den gemensamma budgeten för den första utlysningen var preliminärt 93 miljoner euro, där Sverige, genom VINNOVA, satsade 1 miljon euro, motsvarande 9,6 miljoner kronor. Utlysningen 2008 resulterade i svenskt deltagande i fyra projekt, med sex partners. VINNOVA har under året genomfört en nationell informationsdag för lanseringen av den första utlysningen. Bägge dessa områden har en planeringscykel som förväntas bestå fram till 2017 med en årlig utlysning.

ARTEMIS Joint Undertaking har etablerats som offentligt-privat partnerskap, med säte i Bryssel, mellan europeiska kommissionen, medlemsstaterna och Artemisia (industrigrupperingen inom ARTEMIS) för att bedriva ett tioårigt FoU-program inom inbyggda system forskning på europeisk nivå. Artemisia är ett industriellt samband som representerar forskningsgrupper inom industrin (stora, små- och medelstora företag) samt universitet och forskningsinstitut.

ARTEMIS Joint Undertaking har lyft fram följande åtta delprogram:

- 1 Metoder och processer för säkra inbyggda system
- 2 Personfokuserad hälsovård
- 3 Smarta miljöer och skalbara digitala tjänster
- 4 Effektiv tillverkning och logistik
- 5 Beräkningsmiljöer för inbyggda system
- 6 Säkerhet, privatsfär och tillförlitliga tillämpningar, nätverk och tjänster
- 7 Inbyggda teknologier för hållbart tätortsliv
- 8 Människocentrerad design av inbyggda system

Den första ARTEMIS Joint Undertaking utlysningen ägde rum 2008. Resultatet blev ett svenskt deltagande i fyra projekt, med totalt 13 partners inblandade. Av dessa var fem stycken små och medelstora företag, fyra institut och fyra storföretag.

Innovative Medicines Initiative (IMI) ligger också under artikel 171 i EU-fördraget. Målet är att etablera Europa som världsledande inom läkemedelsutveckling, för att på sikt skapa hållbar tillväxt samt ökad hälsa och livskvalitet. IMI är ett unikt samarbete mellan läkemedelsindustrin

representerade av European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) och EU kommissionen. IMI har som övergripande syfte att undanröja flaskhalsar inom dagens läkemedelsforskning för att utveckla säkrare och effektivare läkemedel i framtiden.

VINNOVA har under flera år deltagit i arbetet med IMI på EU-nivå, i samarbete med näringsdepartementet och utbildningsdepartementet. I slutet av april 2008 deltog VINNOVA i den ”kick-off” som skedde i Bryssel när IMI programmets första utlysning öppnade. VINNOVA har under året utfört flera informationsinsatser för att sprida kunskapen om IMI i Sverige och den första utlysningen. Flera aktörer verksamma i Sverige, företag såväl som universitet har blivit erbjudna att gå vidare till fas 2. VINNOVA har även aktivt deltagit i IMI:s medlemstatsgruppering, och där bevakat svenska intressen i diskussioner om programmets utformning, IMI vetenskaplig kommitté, IPR frågor, avtal mm. För spridning av information samt diskussion kring svenska intressen har VINNOVA haft en gruppering av svenska representanter från akademi, industri, myndigheter och branschorganisationer knuten till sig.

Joint Technology Initiative Clean Sky har som övergripande syfte att påskynda införandet av grön teknologi i kommande flygplans- och helikoptermodeller för att kraftigt minska miljöpåverkan från flygsektorn. VINNOVA har verkat för att svensk flygindustri ska få en bra position. Under 2008 har VINNOVA utsetts att representera Sverige i medlemstaternas rådgivande grupp, Clean-Sky National State Representative Group (CS NSRG). VINNOVA får därigenom information om framsteg, kan bevaka svenska intressen samt koordinera sig med svenska flygforskningsaktiviteter. Arbetet har under 2008 fokuserats på att få till nödvändiga avtal och tillgång personal så att initiativet formellt kan starta. I NSRG har fokus lagts på en så öppen och transparent process som möjligt i ett så industridrivet program som Clean Sky.

- **ÅRK19 hur myndigheten arbetat med EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation.**

Syftet med programmet Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP) är att stimulera konkurrenskraften hos den europeiska industrin. CIP är ett mindre omfattande men strategiskt viktigt instrument för EU:s direktorat för näringsliv och entreprenörskap. Programmet fokuserar på små och medelstora företag och ett viktigt mål är att stimulera hållbar tillväxt hos Europas näringsliv. I likhet med ramprogrammet för forskning och utveckling löper CIP mellan 2007 och 2013.

CIP består av tre lika stora delar:

- Entrepreneurship and Innovation Programme (EIP)

- Information Communication Technologies Policy support Programme (ICT PSP)
- Intelligent Energy Europe (IEE)

Information och rådgivning kring de olika delarna i CIP-programmet har under året samordnats på samma sätt som tidigare mellan Energimyndigheten (ansvarig för Intelligent Energy for Europe), Nutek (ansvarig för Entrepreneurship och eco-innovation), Naturvårdsverket (ansvarig för Life+) och VINNOVA (ansvarig ICT-PSP och eContent+). Gemensamma informationsdagar anordnades av myndigheterna under mars månad i Stockholm och Göteborg. Under slutet av året har även planeringen av 2009 års informationsinsatser påbörjats. Resultatet är att ett antal svenska organisationer i sex projekt har möjlighet att få finansiering och lära av andra europeiska parter. Ett projekt koordineras till exempel av Sveriges kommuner och landsting (SKL) tillsammans med socialdepartementet, medan Verva har varit deltagare i flera projekt.

2.1.1.1.2 Verksamhetsgren Kunskapsöverföring

MÅL07 Utförare och användare av FoU samt en intresserad allmänhet ska genom VINNOVA ha god tillgång till information om FoU och FoU-resultat

Verksamhetsgrenen Kunskapsöverföring spelar en stor roll i den verksamhet VINNOVA ansvarar för. En öppen och aktiv kommunikation är en av förutsättningarna för effektiva forsknings- och innovationssystem, eftersom ett nära samspel mellan olika aktörer inom systemet förutsätter gott kunskapsutbyte.

En av grundpelarna i VINNOVAs verksamhet är samverkan inom Triple Helix, det vill säga näringsliv, akademi och politik/offentlig verksamhet. För att samverkan ska fungera och förbättras krävs en ömsesidig lärprocess genom bland annat dialog och kunskapsöverföring. Detta kan ske på många sätt, via direkta samarbeten, via konferenser och seminarier, genom artiklar, tidningar och publikationer, via webbaktiviteter eller genom riktade aktiviteter inom olika program och verktyg som VINNOVA finansierar.

En del av kunskapsöverföringen genomförs direkt av VINNOVAs personal medan andra delar sker via de program, aktiviteter och verktyg som VINNOVA initierar och finansierar. Det unika med VINNOVAs verksamhet är helhetsgreppet när det gäller analys, forskningsfinansiering och aktörssamverkan. Det innebär ett krav på VINNOVA att ha ett effektivt och proaktivt kunskapsutbyte både internt mellan medarbetarna och mellan de tre olika områdena externt.

Förväntan på kommunikationen av VINNOVAs verksamhet är stor. Dels behövs en återkoppling till huvudmannen, vilken är både regering och riksdag samt i viss mån allmänheten, kring hur VINNOVA utnyttjar sina

resurser. Dels måste VINNOVAs verksamhet bli så känd att det framgår vilket mervärde aktörerna i programmen får. Ska Sverige nå målet med hållbar nationell tillväxt så måste VINNOVA kunna förlita sig på att de bästa forskarna, företagen och andra aktörer i landet deltar i satsningarna.

Eftersom en stor del av kommunikationen sker över hela VINNOVAs verksamhet genomfördes under 2008 två större utbildningsinsatser som både involverade VINNOVAs chefer samt administratörer och avdelningssekreterare. Huvudsyftet var att skapa ett lärande på VINNOVA inom kommunikationsområdet för att inspirera fler till att kommunicera kring verksamheten och även att använda kommunikation som hjälpmedel i olika program och projekt. Internt syftade utbildningarna både till att öka förståelsen för kommunikation som ett effektivt medel för att nå resultat och ge tillgång till fler verktyg att användas i ordinarie verksamhet.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK20 vilka insatser som genomförts för att sprida information om forskning och utveckling till olika målgrupper, kostnaderna för dessa insatser samt en bedömning av insatsernas resultat**
- **ÅRK21 vilka särskilda insatser som genomförts för att stimulera till debatt om och popularisering av forskning, och**
- **ÅRK22 hur myndighetens insatser samordnas med och kompletterar andra aktörers insatser.**

Mycket av det som görs genom VINNOVAs kommunikationsavdelning ska leda till att sprida information om forskning till olika målgrupper. Detta sker på flera sätt men med fokus på att genom goda exempel visa hur forskning och forskningsresultat i VINNOVAs olika program kan leda till positiva effekter för samhällsutvecklingen och för hållbar tillväxt. Dessa goda exempel tas fram och används i olika sammanhang som till exempel det Internationella magasinet, VINNOVA Nytt, på mässor och utställningar samt både på VINNOVAs egen webbplats och webbplatsen för Europaprogrammen.

Under 2008 har en ny kommunikationsinsats genomförts för att ännu mer tydligt sprida resultat av verksamheten. Det är en kombinerad insats av dels boken *Upptäck det Innovativa Sverige* och dels den webbaserade kartan *Det innovativa Sverige*. Dessa beskriver exempel på finansierade program och projekt runt om i landet på ett populärvetenskapligt sätt. Det togs även fram en ny populärversion av VINNOVAs årsredovisning för 2007 för att ge en överblick över VINNOVAs verksamhet med bland annat goda exempel på några av de resultat som uppnåtts. I årets version lades extra arbete ner på att ta fram statistik som visar vart VINNOVAs anslag gick med avseende på vilka aktörsgupper som finansierades, vilka aktörer som arbetat i projekt, och hur fördelningen såg ut ur ett sektoriellt, aktörs- samt internationellt perspektiv.

För att öka genomslaget och informationsspridningen från den verksamhet som finansieras av VINNOVA genomfördes under året ytterligare utbildningar inom kommunikation för grupper av projektledare/forskare som beviljats medel från VINNOVA. Detta ska ge dem verktyg för att kommunicera sin verksamhet på egen hand.

Arbetet med vidareutveckling av webbplatsen har fortsatt under 2008, bland annat genom den nya webbkartan med goda exempel. Arbetet med att hitta ett enklare och mer tillgängligt språk pågår kontinuerligt. Ett arbete har också inletts med att förbättra VINNOVAs projektkatalog på webbplatsen så att det ska bli lättare att ta del av resultat från verksamheten.

VINNOVA har det nationella ansvaret för EU:s ramprogram, organiserat under rubriken Europaprogrammen. Ansvaret innebär att främja det svenska deltagandet i EU:s ramprogram så att forskare, företag och offentliga aktörer kan stärka svensk forskning och innovation och bidra till hållbar tillväxt. Sedan ansvaret för EU/FoU-rådets verksamhet fördes över till VINNOVA år 2006 har kommunikationsinsatserna ökat ökning då Europaprogrammen bygger på olika informationskanaler, bland annat genom en egen webbplats, egna nyhetsbrev och presentation av goda exempel. I november hölls också en stor informationskonferens för sjunde ramprogrammet, Spelplan Europa, med ca 200 deltagare där information och inspiration gavs för ett aktivt svenskt deltagande i olika program inom EU. Även VINNOVAs kontor i Bryssel bidrar med informationsaktiviteter. Detta redovisas på annan plats.

När det gäller att föra en dialog med allmänheten kring forskningsfrågor var VINNOVA även under 2008 en av sponsorerna till Researcher's Night, på svenska kallad Forskarfredag. Det är ett initiativ från EU där det under samma kväll men på olika platser i hela Europa arrangerades olika aktiviteter med forskare för att informera allmänheten. Det var fjärde året som Forskarfredag genomfördes och intresset ökar för varje år. Det genomfördes i år cirka 270 aktiviteter i Sverige med cirka 260 forskare och 15 000 besökare.

En av VINNOVAs större aktiviteter för att skapa debatt, sprida kunskap om verksamheten och få en konstruktiv dialog med olika aktörer är VINNOVAs årskonferens som i år hölls den 28 maj på temat Sveriges konkurrenskraft i den globala kunskapsekonomin. Bland talarna fanns forskningsminister Lars Leijonborg, Alexandra Volkoff, Kanadas ambassadör i Stockholm, Erik Arnold, VD Technopolis, Storbritannien, Pontus Braunerhjelm, professor och huvudsekreterare för Globaliseringsrådet, och Pia Sandvik Wiklund, rektor vid Luleå tekniska universitet.

VINNOVA arrangerade även tre välbesökta seminarier under Almedalsveckan, som rörde småföretagsfrågor, miljöfrågor och svensk management som konkurrensfördel.

VINNOVA satsar på att stimulera till debatt om svensk managements konkurrenskraft. Det har under året genererats flera seminarier tillsammans med andra aktörer som Globaliseringsrådet, Institutet för företagsledning (IFL) vid handelshögskolan, Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA), Teknikföretagen och Unionen. Dessa har involverat många av näringslivets toppar. Därutöver har en skrift om svenskt management ur ett utländskt perspektiv lanserats och som blev VINNOVAs mest spridda publikation under året.

VINNOVA arrangerade, tillsammans med de andra parterna i MERA-programmet, en programkonferens i oktober. Konferensen ordnades i nära samverkan med Tekniska Mässan. Under konferensen hölls plenumsession med nationella talare från industrin och Näringsdepartementet samt internationella talare. Tre parallella tekniska sessioner presenterade resultat från merparten av de FoU-projekt som bedrivs inom MERA-programmet. Konferensens kostnad beräknas till ca 500 000 kronor inklusive tryck av projektkataloger och informationsmaterial. Konferensen resulterade i ett antal pressklipp och uppmärksamhet från intressenter utanför programmet, såväl som en mötesplats för projekt- och programpartners.

VINNOVA har under 2008 stött olika informationsinsatser i skolor för att öka intresset för naturvetenskap och teknik samt presentera inspirerande exempel från VINNOVAs verksamhet.

I tabell 9 finns en sammanställning över aktiviteter som gjorts i egen regi och tillsammans med andra. En ungefärlig kostnadsuppskattning har gjorts där detta varit möjligt. Kostnaderna för 2008 uppgick till ca 14 miljoner kronor, vilket är en ökning från 2006 och 2007 då kostnaderna var ca 10 miljoner. Det är svårt att bedöma resultaten av insatserna då det är svårt att mäta om mottagare av information respektive deltagare i en kommunikationsdialog tagit till sig just en specifik kommunikationsinsats vid ett givet tillfälle eller om det är i samverkan mellan olika typer av kommunikationsinsatser som ny insikt nåtts.

Tabell 9 Insatser för att sprida information om forskning och utveckling 2008

Insatser	Kostnader TOT
Egna aktiviteter:	tkr
KONFERENSER OCH SEMINARIER	
Årskonferensen (ca 300 deltagare)	1 161
Seminarier under Almedalsveckan	178
Övr konferenser och seminarier	763
VINNOVAs webbplats	1 037
PUBLIKATIONER	
VINNOVA Nytt, 6 nummer (4 250 prenumeranter)	977
Populärversion av Årsredovisningen	295
Upptäck det innovativa Sverige	533
Övr publikationer (inkl info material)	1 110
Utbudet	20
UTSTÄLLNINGAR	
Transport Forum	497
Övr. utställningar	224
ANNONSER	
DI, NyTeknik, SwedenToday, Miljöteknik, SvD, GP m m	363
Teknikboken	43
Pressbevakning m m	722
Summa egna aktiviteter	7 923
Aktiviteter tillsammans med andra aktörer:	
Bl a forskning.se, Forskning&Framsteg, Forskarfredag, Vetenskap & Allmänhet, World Robot Olympiad, Unga forskare, ESBRI, First Legio League, Teknik-SM, Kunskapspriset, Sveriges chans, Innovationspriset, Innovation & Cluster Conference m m	4 873
Utställningar tillsammans med andra aktörer:	
ESOF – Euro Science Open Forum	325
TRA – Transport Research Arena	54
ITS – Intelligent Transport Systems	1 158
Summa samverkansaktiviteter	6 410
Totalt	14 333

Något som är mätbart är dock hur mycket VINNOVAs aktiviteter syns i medierna. Synligheten har fortsatt att öka under 2008 med cirka fem procent jämfört med 2007. Det innebär att synligheten har tredubblats under de senaste tre åren. Ökningen indikerar att VINNOVAs verksamhet fått ett större genomslag, vilket i sin tur kan kopplas till effektivare kommunikationsinsatser i form av seminarier, konferenser, debattartiklar, och tidningar och även till en större tydlighet vad gäller själva uppdraget.

Varje år publiceras många resultat från olika program och projekt i publikationer av olika slag. Det kan vara alltifrån rena projektkataloger till mer analyserande slutrapporter. Under 2008 publicerade VINNOVA drygt 60 publikationer med koppling till myndighetens programverksamhet.

Då regeringen under 2008 lade fram en ny forsknings- och innovationsproposition (prop 2008/09:50) har även en hel del kommunikationsinsatser skett med anledning av det.

Insatserna för att sprida information om forskning till olika målgrupper stimulerar samtidigt till debatt om forskningen. Eftersom det i VINNOVAs uppdrag ingår att bygga nätverk, och att bidra till utvecklingen av effektiva forsknings- och innovationssystem, sker en stor del av arbetet i nära samarbete med andra. Bland de mer specifika kommunikationsinsatser som skett under året i samverkan med andra finansiärer kan nämnas forskning.se, Vetenskap och Allmänhet, Forskning och framsteg samt gemensamma konferenser och seminarier.

Ett samarbete finns även med ESBRI för att sprida kunskap om den forskning som sker om innovationssystem i de olika forskningscentra som VINNOVA finansierar.

Den internationella arenan blir allt viktigare och VINNOVA har medverkat i flera internationella utställningar under året. Några exempel på utställningar i samarbete med andra svenska finansiärer utanför Sverige är:

- Transport Research Arena (TRA), Ljubljana, april 2008. Tillsammans med bland annat Vägverket och Väg och trafikforskningsinstitutet (VTI)
- EuroScience Open Forum (ESOF), Barcelona, juli 2008. Tillsammans med Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Vetenskapsrådet (VR)
- Intelligent Transport Systems (ITS), New York, november 2008. Svensk/skandinavisk monter samordnad av ITS Sweden

En satsning som haft den internationella arenan i fokus är Advanced International Training Programme (ITP) – “Putting ideas to work – Strategies for innovation-led sustainable growth”, som sker i samarbete med SIDA och syftar till att bistå för Sverige viktiga samarbetsländer med dels kunskap om innovationspolicyutveckling, dels öka deras förmåga att utveckla innovationer för en hållbar utveckling. Deltagarna får en inblick i och kunskap om svenska förhållanden vad gäller nationella och regionala innovationssystem, samt innovationspolicyutveckling i Sverige generellt och VINNOVA i synnerhet. Första delen av den andra omgången genomfördes i Sverige under hösten 2008 då 27 nya deltagare från 10 länder valdes ut från ett stort antal sökande. De uppföljningar som gjorts visar att det finns en stor efterfrågan på ett fortsatt samarbete med VINNOVA och andra svenska aktörer.

2.1.1.1.3 Verksamhetsgrenen Strategi och analys

MÅL08 Analyser och utvärderingar av hög kvalitet ska vara ett underlag för VINNOVAs strategier och bedömningar i frågor som rör FoU-verksamhet, FoU-politik samt utveckling av myndighetens egen verksamhet.

VINNOVA ska

- **ÅRK23 särskilt redovisa hur myndigheten arbetat med att utveckla indikatorer för att mäta förändringar i det svenska innovationssystemet,**

Med begreppet indikatorutveckling avses såväl att utarbeta helt nya indikatorer, som att vidareutveckla och kvalitetsförbättra befintliga indikatorer. Indikatorutvecklingen innebär även att vikta betydelsen hos och analysera samband mellan olika indikatorer. Kunskaperna inom de sistnämnda områdena är idag bristfälliga och forskning krävs för att öka förståelsen. VINNOVAs forskningsprogram Innovationssystemforskning om FoU och tillväxt med fem forskningsmiljöer utgör i sammanhanget en viktig resurs för att utveckla och kvalificera kunskaper om indikatorers inbördes vikt och relationer.

Arbetet med att utveckla indikatorer för att mäta förändringar i de svenska innovationssystemen på regional, sektoriell och nationell nivå syftar till att genom analyser förbättra kunskapsunderlaget om styrkor, svagheter, hot och möjligheter i olika innovationssystem. Analyserna ingår vidare som underlag i olika policyprocesser, både internt och externt.

VINNOVA har under året haft ett fortsatt nära samarbete med bland annat Statistiska Centralbyrån (SCB), där diskussioner förts om hur vetenskaps- och teknikindikatorer kan utvecklas för att bättre mäta förändringar i innovationssystemen. VINNOVA har även deltagit i olika internationella nätverk, såsom OECDs arbetsgrupp National Experts on Science and Technology Indicators (NESTI). Där behandlas frågor om harmonisering för att möjliggöra internationella jämförelser.

Under 2008 fortsatte VINNOVA sitt arbete med att utveckla det system för att utvärdera och följa upp kunskapsöverföringen mellan forskningsorganisationer, samhälle och näringsliv som tagits fram under åren 2006 och 2007. Utvecklingen har skett i samråd med de sju lärosäten som mottar pengar genom VINNOVAs Nyckelaktörsprogram.

I indikatorarbetet är behovet av databaser med hög kvalitet stort. Under 2008 har VINNOVAs kontinuerliga arbete med att utveckla nya metoder och indikatorer för EU-statistik fortsatt. Stora resurser har lagts på att vidareutveckla och kvalitetssäkra den data som levererats till VINNOVA av EU-kommissionen. Ytterligare resurser har lagts på att utöka befintlig data med uppgifter om de svenska aktörerna och deras verksamhet. Även data om avslutade ramprogram har kvalitetsförbättrats för att utvecklingen över

tid ska kunna följas. Därmed ökar analysmöjligheterna och jämförbarheten med andra forskningsrelevanta program. Detta arbete har resulterat i ett mer tillförlitligt och omfattande material vilket är grundläggande i den analysverksamhet som bedrivs.

VINNOVA har under 2008 fortsatt arbetet med att utveckla en databas innehållande företag som fått medel från offentliga aktörer, inklusive VINNOVA, Nutek, universitetens holdingbolag och EU. Dessutom finns i databasen företag som fått finansiering från privata riskkapitalbolag och företag som av VINNOVA identifierats i analyser av teknikområden eller branscher. Databasen ger förbättrade möjligheter att göra uppföljningar, utvärderingar och effektanalyser av olika forsknings- och innovationssatsningar, samt bättre kunskap om företagen och deras möjligheter. VINNOVA ansvarar för arbetet och Innovationsbron, Svenska Riskkapitalföreningen, Investment in Sweden Agency (ISA), Nutek och Almi är partners i projektet.

VINNOVA har under året, tillsammans med en av de forskningsmiljöer som VINNOVA byggt upp, Centre of Excellence for Science and Innovation (CESIS) vid Kungliga tekniska högskolan (KTH), försett European Patent Offices (EPOs) världsomspännande patentdatabas, PATSTAT med organisationsnummer. Genom att koppla data för forskning och utveckling och innovationsstatistik till detta, kan studier genomföras som bidrar till ökad kunskap om sambandet mellan FoU och innovation. VINNOVA har även finansierat uppbyggnaden av en databas över svenska innovationer under perioden 1997–2006 (SWINNO¹⁶), för att möjliggöra analyser av betydelsen av olika aktörers roll i innovationssystemet, och hur förutsättningarna för innovation förändras över tiden.

En annan form av arbete med indikatorer är Svensk tillväxtbarometer som är ett forum i samarbete med ledande exportföretag i Sverige initierat av VINNOVA för att skapa bättre förståelse för tillväxtens förutsättningar. Återkommande möten har genomförts, varav två under 2008, med representanter för både näringsliv och samhälle. Vid mötena presenterar deltagarna indikatorer kopplat till tillväxt inom sina respektive områden. Mötena har utgjort en kontinuerlig dialog där olika perspektiv och synsätt på företagande och ekonomisk utveckling diskuterats.

---

¹⁶ Swedish Innovations.

- **ÅRK 24 i samarbete med internationellt ledande aktörer och efter samråd med Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) utnyttja och utveckla indikatorer och indikatorsystem för en bättre uppföljning av resultatet av insatser inom ovan nämnda områden,**

Ett arbete har pågått under året för att utveckla rutiner och verktyg när det gäller att utforma indikatorer som kan visa om VINNOVAs insatser leder till förväntade effekter. Beslut har fattats om att tillämpa dessa rutiner och verktyg för insatser inom Institute Excellence Centres, VINN Excellence Center, VINNPRO, Forska&Väx, Nyckelaktörsprogrammet och ett antal program inom olika teknikområden. Ett IT-stöd har även utvecklats för att passa detta uppföljningsändamål

Detta uppföljningssystem gör det möjligt att mäta effekter av de satsningar som myndigheten initierar, vilket görs i enlighet med VINNOVAs samlade strategi för uppföljning, utvärdering och effektanalys.¹⁷ Den internationella panel för stöd till VINNOVAs utvärdering och effektanalys som inrättades 2007 har i sin egenskap av världsledande auktoriteter inom utvärderingsområdet bidragit till att utveckla processerna ytterligare, bland annat genom att redovisa forskningsfronten inom området och ge råd i specifika frågor.

VINNOVA är fortsatt svensk representant i EU-kommissionens utvärderingsnätverk för forskning, teknik och utveckling, EU RTD Evaluation Network, och har antagits som part i ett OMC¹⁸-nätverk inom EU som öppnar för ytterligare möjligheter att utveckla både indikatorer och utvärderingsmetodik.

På nationell nivå sker erfarenhetsutbyte både med forskningsråd inom gruppen för utvärdering och analys, och med andra forskningsfinansiärer. VINNOVA, Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen) och Verket för näringslivsutveckling (Nutek) har också utbytt erfarenheter och gett varandra stöd i utformning av indikatorer och insatser för uppföljning och utvärdering.

- **ÅRK 25 redovisa hur analysarbetet används i den egna verksamheten.**

Arbetet med strategier och analyser på VINNOVA ger underlag som i olika grad påverkar det nationella policyarbetet. Det påverkar även utformningen av VINNOVAs interna strategier och insatsutformning. Även framsyner, uppföljningar, utvärderingar och effektstudier bidrar till detta.

---

¹⁷ Stern, Peter, (2007), VINNOVAs samlade strategi för uppföljning, utvärdering och effektanalys. (Regeringsuppdrag, Dnr 2006-04079).

¹⁸ Open method of coordination.

Mer specifikt utgör sektoriella innovationssystemanalyser och andra analyser ett underlag i de interna policy- och programutformningsprocesser som genomförs inom VINNOVA. Analyserna syftar till att identifiera områden där insatser kan bidra till, alternativt undanröja hinder för, en hållbar tillväxt i Sverige. Under året avslutades analyser som rör bioteknik, IT-tjänster och IT-användning, informations- och kommunikationsteknologi, säkerhet, arbetsliv, transport, universitet samt en analys av starka forsknings- och innovationsmiljöer. Dessutom avslutades en analys av offentlig innovationsupphandling, ett antal analyser av det svenska innovationssystemet, analyser av forsknings- och innovationspolitik i USA samt FoU-finansiering i de nordiska länderna.

VINNOVA har under 2008 medverkat till att utveckla kunskapen om förhållandena i det svenska innovationssystemet genom kvalificerade underlag som kan användas av olika aktörer. Deltagande i internationella nätverk samt kunskapsutbyte och jämförelser med utvecklingen i andra länder utgör en förutsättning för denna verksamhet. VINNOVA är svensk representant i EU-kommissionens nätverk för innovationspolitik, Pro INNO Policy TrendChart. Detta innebär att kontinuerligt beskriva och bedöma innovationspolitiska förutsättningar i Sverige. Arbetet innefattar också uppdatering av en databas med innovationspolitiska åtgärder samt att bidra med underlag till tematiska workshops i EU-kommissionens regi. Under 2008 har samarbetet ökat med EU-kommissionens initiativ ERA-net Watch som på samma sätt beskriver och bedömer forskningspolitiken. Det material som produceras i TrendChart används kontinuerligt dels inom VINNOVA för policyjämförelser med andra länder, dels som en viktig källa i andra aktörers operativa policyarbete, till exempel inom näringsdepartementet.

VINNOVA har under 2008 finansierat och medverkat i Ingenjörsvetenskapsakademins (IVAs) arbetet med att ta fram en forsknings- och innovationsframsyn, som ett underlag till regeringens proposition, Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). Under våren 2008 anordnade VINNOVA flera seminarier där innovationsforskare, såväl svenska som utländska, och representanter från regeringskansliet, myndigheter, intresseorganisationer med flera, diskuterat sambanden mellan forskning, innovation och hållbar tillväxt. Vidare har VINNOVA deltagit i OECD Futures Programme inom områdena Bioeconomy och Infrastructures 2030 i syfte att utveckla omvärldsanalyser för framtida program.

I samarbete med Blue Institute på Marknadstekniskt Centrum har två framsynsorienterade analyser genomförts inom Vedbaserat Bioraffinaderi och Förnybara Energikällor. Den senare sammanställer tre fördjupningsstudier om vindkraft, solenergi och vågkraft. Rapporterna är centrala för VINNOVAs samarbete med Energimyndigheten, som fått regeringens

uppdrag att kartlägga tillväxtpotential och förutsättningar för förnybar energi.

Analysarbetet har även tjänat som plattform för nätverksbyggande och samarbete mellan centrala aktörer i det svenska innovationssystemet.

Analysarbetet används också för att snabbt kunna leverera svar på specifika frågor från interna eller externa aktörer för att på så sätt skapa en effektiv myndighetsutövning och ett effektivare svenskt innovationssystem.

2.1.1.1.4 Verksamhetsgrenen Europaprogrammen

MÅL09 Det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling ska vara högt och främjas genom information, rådgivning och analys.

Den 1 januari 2006 infogades EU/FoU-rådet i VINNOVAs organisation med det nya namnet Europaprogrammen. Verksamheten har därmed fått en hemvist som gett större synlighet och skapat synergier med de centrala områden där VINNOVA har ett ansvar inom EU:s ramprogram. Dessutom har VINNOVA skapat en ny funktion och rekryterat en person med specifikt ansvar att koordinera myndighetens eget EU-arbete för att öka samordning, ta vara på synergier och öka genomslagskraften i svenska ställningstaganden. Under året har VINNOVA identifierat ett antal utvecklingsområden där det finns stor potential att säkra Europas och Sveriges framtida konkurrenskraft och välfärd genom excellens inom forskning och innovation. Dessa utvecklingsområden syftar till att stärka strategiskt deltagande i EU:s ramprogram, främja svenska företags deltagande i ramprogrammen, öka påverkan på utformningen av europeiska program och initiativ inom forskning och innovation, påverka policy och programarbetet i Bryssel samt bidra till bättre nationell koordinering av EU-samarbetet. Ett arbete har påbörjats under året för att fokusera på dessa utvecklingsområden.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK26: hur myndigheten har främjat deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling, generellt samt uppdelat på olika aktörsgupper,**

Samtidigt med arbetet som redovisats ovan har VINNOVA inom Europaprogrammen fortsatt med generella aktiviteter i kraft av sitt uppdrag som National Contact Point (NCP) för de olika delarna av EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling. VINNOVA har under året varit NCP för alla program i sjunde ramprogrammet utom för Europeiska Forskningsrådet, där VINNOVA är sekundär NCP. Uppgiften som NCP innefattar bevakning av ramprogrammet och dess specifika delprogram. Till denna uppgift hör också information, utbildning och rådgivning. Innehållet i uppgiften är knutet till ramprogrammets livscykel. Under planeringsfasen är verksamheten koncentrerad till generell information. När programmet är i gång övergår verksamheten till mer specifik rådgivningsverksamhet. I slutet

av programmet består uppgiften till stor del av statistik, utvärdering samt förberedelser inför kommande program. Under 2008 har flera delområden inom ramprogrammet genomfört utlysningar. Detta innebär att mängden detaljerade frågor kring ansökningsförfarandet har varit större än vanligt.

Informationsverksamheten har fokuserat på nyhetsbrev, webbplats, konferenser, kurser, informationsdagar och föredrag. Dessa aktiviteter har som mål dels att öka den generella kännedomen om ramprogrammen, dels att erbjuda specifik utbildning i de mer praktiska och programspecifika delarna av ansökningsprocessen.

Ett exempel på hur VINNOVA bidragit strategiskt till utvecklingen inom EU rör European Institute of Innovation and Technology (EIT). Tillsammans med arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen genomfördes under året ett seminarium om EIT med ett trettiotal deltagare bestående av rektorer vid lärosäten, ledare av forskningsinstitut och forskningsintensiv industri samt intresseorganisationer. Efter seminariet formulerade VINNOVA ett dokument som föreslår hur man ska agera strategiskt från svensk sida. Dokumentet ligger till grund för en strategigrupp som har satts samman på initiativ av VINNOVA, bestående av Högskoleverket, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), IRECO, Svenskt Näringsliv, Teknikföretagen, Vetenskapsrådet samt VINNOVA. Aktiviteter i gruppen sker i samråd med regeringskansliet.

Den rådgivning som Europaprogrammen tillhandahåller rör allmänna frågor, programrelaterade frågor som arbetsprogram, prioriteringar, och projektidéer, samt juridisk rådgivning. Den juridiska rådgivningen gäller främst regelverket i sjunde ramprogrammet och frågor kring konsortialavtal i EU-projekten.

Insatserna från Europaprogrammen är om möjligt samordnade med nationella program och ofta anpassade för att passa olika aktörsgruppers behov. Exempel på en åtgärd som riktats till EU-samordnare från universitet, högskolor och forskningsinstitut var ett arrangemang i Bryssel för att ge dessa möjlighet att träffa personer från EU-representationen, EU-kommissionen samt från svensk industri på plats i Bryssel. Förutom att lyssna till och diskutera med talarna, gavs möjligheten att träffa svenska tjänstemän vid EU-kommissionen.

Omfattande information och rådgivning till små och medelstora företag har genomförts under året inklusive företagsbesök. Informationsdagar för små och medelstora företag har arrangerats om såväl VINNOVAs nationella program som internationella program riktade till små och medelstora företag, inklusive EU-programmen. Tillsammans med SwedenBIOS

supportkontor har fyra seminarier i Stockholm och Göteborg arrangerats för små och medelstora företag inom biotekniksektorn.

- **ÅRK27 hur samverkan och samordning skett med andra forskningsfinansierare avseende främjande samt analys och deltagande i ramprogrammet,**

Internationaliseringen ökar i betydelse och för att svara mot behovet av ett kraftfullt gemensamt agerande mellan forskningsmyndigheterna beslutade under året generaldirektörerna för VINNOVA, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och Vetenskapsrådet (VR) att öka samspelet mellan myndigheterna.

För att fördjupa samspelet bildades också Forskningsmyndigheternas internationella samverkansgrupp (FINSAM) och ett till FINSAM associerat FINSAM-FORUM som består av aktörer utanför kretsen av de fyra initiativtagande myndigheterna. I samband med detta upphörde Europaprogrammens tidigare samrådsgrupp.

Samverkan med forskningsråden har även skett inom ramen för de pilotprojekt som drivs för att identifiera svenska inspel till innehåll i kommande arbetsprogram. Även gemensamma informationsmöten mellan finansierarna har genomförts. VINNOVA har också under året samverkat med Naturvårdsverket och Energimyndigheten speciellt när det rör informationsaktiviteter.

Europaprogrammen har dessutom under året samlat alla NCP från VINNOVA, Vetenskapsrådet, Formas, Nutek, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Naturvårdsverket, Energimyndigheten, Statens kärnkraftsinspektion (SKI) och Statens strålskyddsinstitut (SSI) för att diskutera gemensamma frågor och aktiviteter.

- **ÅRK28 verksamheten och kostnaden för kontoret i Bryssel,**

Brysselkontoret verkar som ett komplement till VINNOVAs verksamhet i Stockholm men har bredare uppgifter än så. Den 5 februari 2008 invigdes nya lokaler i det så kallade Sweden House i Bryssel. Evenemanget lockade ett hundratal gäster.

Personalen vid kontoret har under året fortsatt att samla in tidig information om EU:s aktiviteter på forsknings- och innovationsområdet, särskilt när det gäller utvecklingen av det sjunde ramprogrammet. Informationen har utnyttjats av Europaprogrammen vid VINNOVA som underlag för bland annat nyhetsbrev och kurser.

Personalen deltar i olika nätverk och arbetsgrupper. En viktig grupp är Informal Group of RTD Liaison Office (IGLO), som är ett informellt

nätverk av 22 nationella forskningsorganisationer som har etablerat kontor i Bryssel. Personalen vid kontoret har fortsatt att delta i flera arbetsgrupper inom IGLO och lett arbetet i en av dessa.

Kontoret har vidare arrangerat seminarier för att sprida kunskap om viktiga svenska frågor av allmänt EU-intresse. Ett exempel på det senare var en presentation och diskussion om den effektstudie av EU:s ramprogram som VINNOVA på regeringens uppdrag genomfört tillsammans med forskningsråden och Energimyndigheten. Seminariet var välbesökt med ett nittiototal personer. Brysselkontoret har även ordnat seminarier och tagit emot en stor mängd svenska besökare från universitet, högskolor, forskningsinstitut, näringsliv samt olika nationella och regionala aktörer. På kontoret finns kontorsutrymmen samt möteslokaler som kostnadsfritt har kunnat utnyttjas av svenska aktörer.

Under året har ett arbete påbörjats som innebär en mer offensiv roll för kontoret. Tillsammans med andra aktörer ska det verka för att svenska intressen i större utsträckning tillvaratas i EU:s ramprogram. Brysselkontoret ansvarar för det Brysselbaserade nätverket EU Forskning och Innovation. Verksamheten inom detta nätverk utvecklas gemensamt av VINNOVA, Teknikföretagen samt den svenska representationen i Bryssel. Syftet är att sprida information mellan svenska aktörer samt att utgöra en plattform för ett samlat svenskt agerande gentemot EU-kommissionen i frågor som rör forskning och innovation. Möten har under året hållits ungefär varannan månad och information sprids via Internet. Under våren hade Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA) en medarbetare placerad på Brysselkontoret under tre månader för att göra en studie om Joint Technology Initiatives (JTI).

Kostnaden för verksamheten vid Brysselkontoret under 2008 var ca 4 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med 2007 då kostnaden var 3,5 miljoner kronor.

2.1.2 Politikområde Näringspolitik

VINNOVAs enda återrapporteringskrav under detta politikområde rör finansieringen till Sveriges tekniska forskningsinstitut AB (SP).

MÅL10 Stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag, för att därigenom bryta utanförskapet

2.1.2.1 Verksamhetsområde Innovation och förnyelse

MÅL11 Ökad kunskap och kompetens så att tillväxt, innovationer och företagsutveckling stimuleras.

2.1.2.1.1 Verksamhetsgrenen Experimentell teknik

MÅL12 Att öka kompetensen inom området experimentell teknik, främst genom samverkan mellan forskningsaktörer och näringslivet, särskilt små och medelstora företag.

Att öka säkerhet och förbättra miljöegenskaper i material, processer och produkter främst genom utnyttjande av prenormativ forskning och standardisering, normgivning och expertfunktioner.

I proposition 2001/02:2, FoU och samverkan i innovationssystemet, framfördes behovet av en omstrukturering inom industriforskningsinstitutssektorn till en sammanhållen struktur med färre och större institut. Där hänvisas främst till de industriforskningsinstitut som fanns samlade i den så kallade IRECO-gruppen. Efter analys och utvärdering borde det även övervägas att inordna andra institut med statligt ägande, bland annat SP, i omstruktureringen.

Sedan 2003 disponerar därför VINNOVA medel från anslaget 38:12, Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik, för att finansiera forskning och utveckling inom experimentell teknik. Syftet är att SP successivt genom VINNOVAs stöd ska ges möjlighet att anpassas till och utvecklas enligt de kriterier som gäller för den långsiktiga finansieringen av de statligt delägda industriforskningsinstituten. VINNOVA har under 2008 anslagit 38,4 miljoner kronor till SP.

Redovisningen i återrapporteringskraven under Experimentell teknik baseras liksom tidigare år på uppgifter från SP.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK29 insatser för kompetensökning inom experimentell teknik fördelat på forskningsaktörer, särskilt industriforskningsinstitut,**

Sveriges tekniska forskningsinstitut AB (SP) samverkar med universitet och högskolor sker inom ramen för projekt och centrumbildningar, genom medverkan i utbildningar och samutnyttjande av dyrbar utrustning samt personalutbyte på olika nivåer. Totalt samverkar SP med över nittio avdelningar och institutioner vid nya högskolor, tekniska högskolor, och

universitet. Även organisationer som Sahlgrenska universitetssjukhuset, Karolinska Institutet och Sveriges lantbruksuniversitet ingår. Nya avtal om samverkan har tecknats med Luleå tekniska universitet och högskolan i Jönköping/Halmstad.

Förutom i bilaterala program, arbetar SP i ett antal nationella centra. SP:s egna ECOBUILD och Waste refinery är också i full drift.

Tre nya adjungerade professorer har utnämnts under 2008. Antalet professorer utgör nu 18 av 130 medarbetare med forskarutbildning. Över 60 medarbetare verkar dessutom som bland annat lärare och deltagare i institutionsråd. Under 2008 har fyra av SP:s 37 forskarstuderande i samverkan med universitet och högskolor avlagt examen, och SP har handlett 30 examensarbeten.

Under 2008 har SP vuxit med ytterligare tre institut. Inom koncernen i stort har träområdet konsoliderats genom nya EU-projekt, driften av ECOBUILD samt centra i Skellefteå och Växjö. Dessutom vidareutvecklas samverkan med Institutet för livsmedel och bioteknik AB (SIK), Ytkemiska institutet (YKI), Betonginstitutet (CBI) och Glasforskningsinstitutet (Glafo).

Samverkan med de övriga instituten har fortsatt, och i en del fall förstärkts. Huvudområden för denna samverkan är inom plast, kompositer, textil och gjutna material tillsammans med SWEREA och robust elektronik tillsammans med Acreo. Samverkan med andra institut är bland annat Svenska miljöinstitutet (IVL) med en forskarskola, Statens väg och transportforskningsinstitut (VTI), Försvarets forskningsinstitut (FoI) inom förbränning, Institute of Micro and Nanotechnology in Gothenburg (IMEGO), samt med SSPA och SWEREA Sicomp inom lätta material.

Mer än hundra forskningsaktörer omfattas av internationell samverkan, ofta i samband med EU-projekt. SP medverkar också i ett tjugotal internationella grupperingar och nätverk. Exempel är European Automotiv Research Partner Association (EARPA) inom fordon, European Cooperation in Science and Technology (COST), International Union of Laboratories and Experts in Construction Materials, Systems and Structures (RILEM), International Association for Fire safety Science (IAFSS) inom brandskydd. Detta innebär att ett betydande kunskapsutbyte och uppbyggnad av varumärke med positiva effekter för svenska företag har ägt rum. Särskilt inom bygg-, brand-, energi- och miljöområdena har SP spetskompetens och har där spelat en viktig roll för standardisering och utformning av EU-regler.

- **ÅRK30 insatser för kompetensökning inom experimentell teknik i näringslivet, särskilt för små och medelstora företag,**

Forskning vid Sveriges tekniska forskningsinstitut AB (SP) innefattar dels stora företag, dels små företag med stark utvecklingsverksamhet. Inte minst för de sistnämnda har tillgången till senior forskarkompetens avgörande betydelse.

Generellt är SP:s styrka att föra ut kunskap till användning direkt till cirka 6000 företag inom ett stort antal branscher med ett brett sortiment av tjänster, från forskningsuppdrag, problemlösning, utredningar, analys och mätning, utbildning, samt provning och certifiering, vilket är mycket effektivt.

Många små och medelstora företag med internationell marknad har kunnat stärka sin konkurrenskraft genom att utnyttja SP:s kompetens om kvalitet, säkerhet och minskad miljöbelastning.

Företagen påverkar genom att delta i ett trettiotal råd och grupper av intressenter inom olika branscher och produktområden. De viktigare av dessa är ett byggråd, ett nationellt träråd och ett fordonsråd. På motsvarande sätt medverkar SP:s medarbetare i ett antal branschgrupper. Sådana är Utmattningsnätverket i Sverige (UTMIS) inom verkstadsindustri, som drivs av SP, Fuktcentrum i Lund, Forum för energieffektivt byggande, samt grupper inom områden som rör sprinkler, tunga fordon med flera. SP medverkar också som expert för näringslivet i standardisering och för olika myndigheter. Omfattningen av detta arbete är cirka 10 miljoner kronor varav knappt hälften från anslag.

Kunskapsspridning har skett dels genom att publicera ett stort antal rapporter och handböcker av direkt nytta för företagen, samt omkring 230 rapporter, artiklar och avhandlingar som kan användas i företagens FoU och av UoH. SP har även en omfattande kursverksamhet. Under 2008 har den omfattat omkring 170 kurser och temadagar. Till detta kommer flera hundra föredrag vid konferenser och seminarier. På detta sätt sprids aktuella rön snabbt till yrkesverksamma personer för tillämpning.

- **ÅRK31 medverkan i internationella forskningsprogram, och**

Under 2008 har Sveriges tekniska forskningsinstitut AB (SP) medverkat i ett tjugotal projekt i EU:s ramprogram med en ökad finansiering från EU med cirka 20 miljoner kronor, samt i andra EU-aktiviteter. Medverkan i EU:s övriga program (till exempel utvidgnings- och målprogrammen) har proportionellt sett stor betydelse eftersom de direkt påverkar handel (regler, standarder) och företagsvillkor. Till detta kommer den nämnda verksamheten i europeisk och internationell standardisering vilken utgör en direkt fortsättning och slutprodukt av forskningen.

I nordiska projekt har verksamhetsvolymen varit omkring 3 miljoner kronor.

- **ÅRK32 insatser som bidragit till ökad säkerhet och förbättrade miljöegenskaper i material, processer och produkter.**

Som huvudmålsättning förutom att bidra till innovation och tillväxt i näringslivet har SP att verka för säkerhet och att utvecklas mot tydlig industriell miljö- och energiinriktning. Följande verksamheter under 2008 kan tjäna som exempel.

Säkerhet:

- Kollisioner, undersökningar avseende fordonskomponenter och fartyg
- Utmattnings- och brott i bl a järnvägsmaterial
- Utveckling och undersökning av funktion och säkerhet i produkter för barn (vagnar, leksaker)
- Utveckling av säkerhetskritiska styrsystem i tunga fordon
- Risk och säkerhet vid brand i passagerarutrymmen, tunnlar (utrymning, brand i betong)
- Brandrisker i textil inredning
- Undersökningar av utveckling och risk för brand i biobränslelager och i samband med hantering av etanol.

Miljö och miljöegenskaper:

- Undersökningar för val av släckmedel, flamskyddsmedel bland annat i elektronik
- Miljöeffekter vid förbränning (partiklar, farliga gaser), såväl vid stor- och småskalig energiproduktion som vid okontrollerad brand
- Effekter på innemiljö och hälsa av materialval och energisystem i byggande
- Undersökningar som bland annat ur miljösynpunkt stödjer ökat träbyggande.
- Rivning och användning av restmaterial i byggande
- Forskning kring effektivisering av energianvändning (värmepumpar, solvärme, lågenergihus, fjärrvärme, systemteknik)
- Vidare forskning kring nya bränslen och förbränningsanordningar, samt användning av avfall för produktion av bränsle och energi
- Effektivare användning av träråvara och miljöriktig användning av trä
- Stöd till små och medelstora företag vid införande av EU:s kemidirektiv REACH

2.2 Övriga mål och återrapporteringskrav

2.2.1 Politikområde Energipolitik

MÅL13 VINNOVA ska inom ramen för sin verksamhet bidra till att målet för politikområde Energipolitik uppfylls.

VINNOVA ska redovisa

- **ÅRK33 till Statens energimyndighet (STEM) hur arbetet inom de samverkansprogram med näringslivet som delvis finansieras med energipolitiska medel bidragit till att uppnå målet för politikområde Energipolitik. Återrapporteringen gäller innehållet i rapporteringen till STEM, som samråder med VINNOVA om utformning.**

VINNOVAs engagemang i miljö- och energifrågor har intensifierats under året. Samarbetet för att främja utvecklingen av miljövänliga bilar har haft fortsatt hög prioritet. Totalt har inom ramen för den andra omgångens satsning på Grön Bil beslutats om anslag till 79 projekt med en total budget på 980 miljoner kronor varav 282 miljoner kronor i bidrag. Den verkliga budgeten är högre än vad som avtalats mellan parterna eftersom industrins insats blivit högre. Totalt har under 2008 VINNOVA, Energimyndigheten samt Vägverket avsatt och utbetalt 90 miljoner kronor.

Projekten har bidragit till att bygga kompetens som i framtiden förväntats ge lägre miljöbelastning och minskade koldioxidutsläpp och på så vis också stärka industrins konkurrenskraft. För områdena förbränningsmotorer och hybridteknik har det funnits ett stort intresse hos fordonsindustrin och ett behov av att stödja utveckling samt demonstrationsverksamhet i nära samverkan med leverantörer, institut och högskolor. Introduktion av fordon drivna med alternativa bränslen har också varit del av programmet, liksom teknik för energieffektivisering av fordon avseende viktreduktion, aerodynamik och hjälpapparater.

2.2.2 Politikområde Transportpolitik

MÅL14 VINNOVA ska inom ramen för sin verksamhet bidra till att målet för politikområde Transportpolitik uppfylls

- **ÅRK34 VINNOVA ska redovisa till Vägverket hur arbetet inom de samverkansprogram med näringslivet som delvis finansieras med transportpolitiska medel bidragit till att uppnå målet för politikområde Transportpolitik. Återrapporteringen gäller innehållet i rapporteringen till Vägverket, som samråder med VINNOVA om utformning.**

Under 2008 har den totala statliga finansieringen inom samverkansprogrammen mellan svenska staten och fordonsindustrin uppgått till 428 miljoner kronor. Av detta har VINNOVA bidragit med 179 miljoner kronor för satsningar inom ramen för Programrådet för fordonsforskning. Satsningar som rör Grön Bil redovisas ovan i ÅRK33.

Under året har grunden lagts för det nya fordonsforskningsprogrammet, Fordonsstrategisk forskning och innovation, (FFI). Utifrån nya politiska förutsättningar har VINNOVA, i nära samverkan med industri och myndigheter, utarbetat och förhandlat principer och avtalsförslag för det nya programmet. VINNOVA kommer att stå värd för programmet och ansvarar under dess styrelse för samordning och administration. Programmet träder i kraft första januari 2009 och kommer tillsammans med industrins insatser att omsätta ungefär fyra miljarder kronor under de kommande fyra åren.

Ett ambitiöst transportslagsövergripande framsynsarbete, Transport 2030, har beslutats och inletts under året. Arbetet kommer att bedrivas i nära samverkan mellan myndigheter, industri och akademi, med Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) som projektvärd. Framsynsarbetet syftar till att i samverkan mellan industri och myndigheter skapa en nationell plattform för dialog och samverkan runt viktiga framtidsfrågor men också för att hävda svenska intressen i ett europeiskt sammanhang. Delar av arbetet har redan redovisats för EU-kommissionen och utgör det första exemplet i Europa på en transportslagsövergripande så kallad "mirror group" med koppling mot de europeiska teknikplattformarna inom transportområdet.

Arbetet med ITS World Congress Stockholm 2009 har under året gått in i ett intensivt skede inför kongressen som äger rum i september 2009. Betydande resurser ekonomiskt och personellt har avsatts i nära samverkan med industri, akademi, andra myndigheter och organisationer. VINNOVA har givits ansvar för utveckling och samordning av kongressens övergripande tema som är miljö- och klimatdimensionen inom ITS-området.

Den kraftsamling inom FoU-området Trafiksäkerhet som VINNOVA sedan flera år bedrivit inom transportområdet har under året byggts ut ytterligare. Så har till exempel SAFER, som utgör landets ledande miljö inom fordons- och trafiksäkerhet, under året erhållit flera stora internationella projekt. Tillsammans med andra strukturella satsningar som till exempel centrumbildningen ViP, testplattformen Test Site Sweden och satsningen på tätortssäkerhet vid Lunds tekniska högskola samt kommande branschprogram och andra FoU-program finansierade av VINNOVA, finns nu goda förutsättningar för en internationellt attraktiv plattform. Syftet med denna kraftsamling är att göra skillnad för såväl industri som akademi och samhälle i ett internationellt sammanhang. En bas har lagts för att kunna hävda ställningen för svensk fordons- och trafiksäkerhetskompetens, på absolut högsta internationella nivå, i den internationella omstrukturering som för närvarande pågår inom fordonsområdet.

Utanför de fordonstekniska samverkansprogrammen har VINNOVA även samverkat med olika myndigheter för att initiera forskning inom

transportområdet vilket framgår av ÅRK04 som rör samverkan med andra forskningsfinansiärer.

2.2.3 Politikområde Regional tillväxtpolitik

Återrapporteringen under detta politikområde sker enligt regleringsbrevet den 2 juli 2009.

2.3 Strategisk kompetensförsörjning

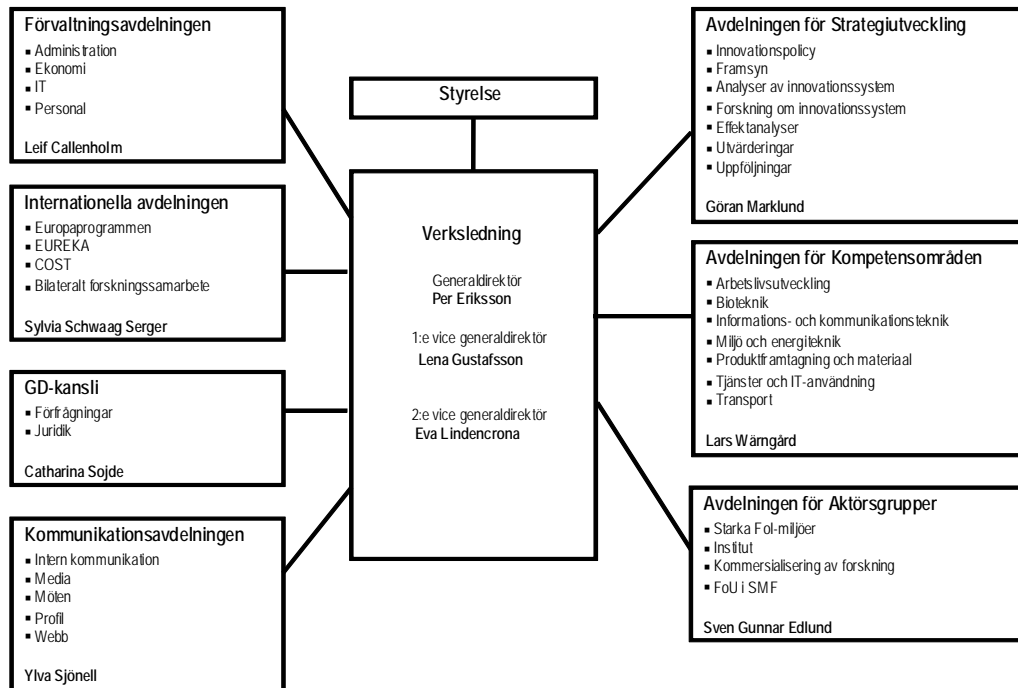
2.3.1 Lärande organisation och verksamhetsmodell

VINNOVA är en kunskapsorganisation som bygger på vetenskaplig och teknisk kompetens, kompetens om affärsmodeller, kunskap om olika aktörer och aktörers samspel, ledarskap och organisation i det svenska samhället och näringslivet som en del i den internationella konkurrensen. I en dynamisk och globaliserad samhällsutveckling måste VINNOVA som organisation utöva ett kontinuerligt lärande både genom att delta i externt kunskapsutbyte, dela med sig av denna kunskap och dra nytta av sina erfarenheter och nätverk inom myndigheten.

En del i kunskaps- och erfarenhetsutbytet ligger i den verksamhetsmodell som VINNOVA utvecklat under 2008. Den utgörs av en årscykel som resulterar i insatser som utvecklas med kunskap inom VINNOVAs fokusområden som bas. Att leda dessa områden innebär en strategiskt mycket central uppgift som kräver att hela VINNOVAs kunskapsresurs tillvaratas. Tidigare i årsredovisningen har redovisats hur framtidsinriktade omvärldsanalyser och andra analyser, uppföljning, utvärdering och effektanalyser tillvaratagits i verksamheten. Ambitionen är ett ökat utnyttjande av de möjligheter som metoderna inom dessa områden erbjuder. Under året har ett sådant arbete förberetts.

En kritisk punkt i VINNOVAs verksamhetsutveckling är hur väl myndigheten lyckas med att vidareutvecklas till en effektivt lärande organisation där alla personalkategorier tar del av åtgärder som leder till både individuell utveckling och utveckling av team. Personalen har vid olika tillfällen under året till exempel beretts möjlighet att delta i arbetet med VINNOVAs policy och verksamhetsplan. Lärandet inkluderar också ökad kunskap om betydelsen av mångfald och genus.

Figur 2 Organisationsschema 2008-12-31

2.3.2 Personal

Tabellerna redovisar sammansättningen av personalen under 2008.

Tabell 10 Anställda under 2008

Anställningsform	Antal		
	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidareanställning	107	91	198
Projektanställning	2	2	4
Vikariatsanställning	7	3	10
Allmän visstidsanställning	13	6	19

I tabellen redovisas anställda i samtliga anställningsformer under 2008.

Tabell 11 Tillsvidareanställda 2008-12-31 avdelningsvis

Avdelning	Antal		
	Kvinnor	Män	Totalt
Verksledning	3	1	4
GD-kansli	5	2	7
Kommunikationsavdelningen	8	4	12
Förvaltningsavdelningen	25	11	36
Avdelningen för Strategiutveckling	10	17	27
Avdelningen för Kompetensområden	32	31	63
Internationella avdelningen	12	12	24
Avdelningen för Aktörsgrupper	12	13	25
Totalt antal	107	91	198

I tabellen redovisas de som var tillsvidareanställda 2008-12-31 uppdelade på VINNOVAs avdelningar.

Tabell 12 Tillsv anst 2008-12-31 efter befattning antal/ålder/månadslön

Befattning	Antal		Ålder (medelvärde)		Lön/mån (medelvärde)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	12	10	49	49	54 908	55 490
Kärnkompetens	55	71	50	50	39 963	42 160
Stödkompetens	40	10	49	49	26 434	30 505
Totalt antal/ Medelvärden	107	91	47	50	36 581	42 344
	198		48		39 230	

I tabellen redovisas antal, medelålder och medellön för de som var tillsvidareanställda 2008-12-31.

Tabell 13 Personalrörlighet för tillsvidareanställda 2008-12-31 under 2008

Befattning	Nyanställda		Rörlighet		Tjänstlediga		Föräldralediga		Delpension		Slutat	
	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M	Kv	M
Ledningskompetens	2	0	2	3	0	1	2	1	0	0	0	1
Kärnkompetens	17	7	8	8	10	8	11	18	1	6	4	7
Stödkompetens	0	1	1	1	2	1	8	2	3	1	2	2
Totalt antal	19	8	11	12	12	10	21	21	4	7	6	10
	27		23		22		42		11		16	

I tabellen redovisas personalrörlighet för tillsvidareanställda under 2008.

Tabell 14 Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid

Sjukfrånvaro	Procent			
	2008	2007	2006	
Totala sjukfrånvaron i procent av tillgänglig arbetstid.	1,5	2,1	2,4	
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.	25,0	27,8	43,2	
Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid.	Kvinnor	2,4	3,2	2,9
	Män	0,6	1,0	1,8

I tabellen redovisas statistik över sjukfrånvaro på VINNOVA under 2008. Insamlad och sammanställd av Arbetsgivarverket. Tabell 6, nyckeltal 1, 2, 3 och 4.

Tabell 15 Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid

Åldersgrupp	Procent		
	2008	2007	2006
-29	2,3	3,8	1,0
30-49	1,5	2,0	2,3
50-	1,4	2,1	2,5

I tabellen redovisas statistik över sjukfrånvaro på VINNOVA under 2008. Insamlad och sammanställd av Arbetsgivarverket. Tabell 6, nyckeltal 5, 6 och 7.

2.3.3 Kompetensförsörjning, utvärdering

Tabell 16 Måluppfyllelse och vidtagna åtgärder 2008

Målområden	Mål	Åtgärd
Chefskap	Ökat fokus på rollen som arbetsgivarföreträdare.	Påbörjat arbetet med en förändrad roll för cheferna.
Juridik	Expertis kring hantering av immateriella tillgångar och rättigheter.	Ett kansli har inrättats och ytterligare tre jurister har rekryterats.
Miljö och Energiteknik.	VINNOVA ska aktivt bidra med innovationer inom området som förenar miljömål med industrins konkurrensförmåga.	En ny enhet på avdelningen för kompetensområden har skapats, Enheten för Miljö och Energiteknik. Ökad prioritet på VINNOVAs miljöledning
Effekta, uppföljning och utvärdering.	Lärande organisation.	Det omfattande arbetet med kravspecifikationen för Effekta har ökat kunskapen om hur VINNOVA arbetar och hur VINNOVA bör arbeta för att kunna se resultat av nedlagt arbete. En arbetsorganisation tillsattes med representanter från hela myndigheten, stort pågående erfarenhetsutbyte.
Personaladministrativsystem (PA)	Effektivisera och decentralisera PA-administrationen.	Processkartläggning av PA-rutiner för framtagande av kravspecifikation till ett PA-system.
Strategisk och operativ kommunikationsproduktion.	Vidareutveckla kommunikationen av VINNOVA.	Kommunikationsutbildning till chefer, administratörer och avdelningssekreterare.
Genus	Utveckla och stärka genus- och jämställdhetsperspektiv inom forsknings- och innovationsmiljöer.	Strategigrupp för granskning av genusperspektiv på VINNOVAs utlysningar.
Strategisk kompetensförsörjning	Attrahera och utveckla kompetens.	Strategisk kompetensförsörjning – all ev rekrytering/omfattande kompetensutveckling diskuteras på VL. Kompetensförsörjningen ska ha ett helhetsperspektiv för VINNOVAs behov.
VP 2009–2012	Förståelse för VINNOVAs position i Svenska innovationssystemet.	Stort erfarenhetsutbyte då många har varit involverade i att ta fram VP 2009–2012.

2.3.4 Mål för 2009–2012

Samtliga målområden för 2008 är viktiga och arbetet med dem kommer att fortsätta även under kommande år.

3 Finansiell redovisning

3.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2008	2007	2006	2005	2004
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad låneram	10 000	10 000	15 000	15 000	20 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	3 192	3 063	4 362	6 992	11 139
Beviljade och utnyttjade kontokrediter hos Riksgäldskontoret					
Beviljad kontokredit	13 000	13 300	13 300	11 800	11 400
Maximalt utnyttjad kontokredit	8 986	4 280	1 507	7 154	4 856
Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto					
Räntekostnader	91	14	0	19	5
Ränteintäkter	52	145	195	33	91
Avgiftsintäkter					
Avgifter och ersättningar som inte disponeras av myndigheten (uppbörd)	338	912	677	1 072	1 666
Avgifter och andra ersättningar som disponeras av myndigheten	9 213	8 863	4 766	4 387	4 659
Beviljad och utnyttjad anslagskredit					
Beviljad anslagskredit 26:1 Förvaltningskostnader	4 060	3 969	3 532	0	1 716
Utnyttjad anslagskredit 26:1 Förvaltningskostnader	2 863	-	-	-	1 431
Beviljad anslagskredit 26:2 Forskning och utveckling	54 299	41 937	41 273	0	27 396
Utnyttjad anslagskredit 26:2 Forskning och utveckling	1 768	28 589	10 057	-	-
Beviljad anslagskredit 26:7 Forskning EU - del till VINNOVA (2006)	-	-	463	-	-
Utnyttjad anslagskredit 26:7 Forskning EU - del till VINNOVA	-	-	-	-	-
Utgående reservationer och anslagssparande samt de belopp därav som är intecknade av åtaganden					
Utgående reservationer	-	-	-	-	-
- därav som är intecknat av åtaganden	-	-	-	-	-
Utgående anslagssparande	-	-	-	8 207	60 342
- därav som är intecknat av åtaganden	-	-	-	4 944	50 626
Totalt tilldelade bemyndiganden	1 800 000	1 705 000	1 510 000	1 904 208	1 934 015
- åtaganden som gjorts med stöd av bemyndiganderam	1 677 454	1 446 852	1 261 330	1 041 091	1 213 499
Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda					
Antal årsarbetskrafter	180	177	161	138	134
Medeltal anställda	213	197	182	160	156
Driftkostnad per årsarbetskraft					
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 538	1 317	1 349	1 187	1 307
Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	1 791	-466	-53	-3 826	15 321
Balanserad kapitalförändring	-12 177	-11 664	-19 141	-50 915	-72 403

3.2 Resultaträkning (tkr)

		2008	2007
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		255 913	214 225
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	9 213	8 863
Intäkter av bidrag		15 031	11 903
Finansiella intäkter	Not 2	95	167
Summa verksamhetens intäkter		280 252	235 158
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 3	165 328	140 799
Kostnader för lokaler		16 718	16 478
Övriga driftkostnader	Not 4	94 054	75 748
Finansiella kostnader	Not 5	377	198
Avskrivningar och nedskrivningar		2 400	2 488
Summa verksamhetens kostnader		278 877	235 711
Verksamhetsutfall		1 375	-553
Uppbördsverksamhet			
	Not 6		
Upplupna ränteintäkter, lån		0	-4
Intäkter av avgifter m m som ej disponeras av myndigheten		23	484
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-23	-484
Saldo		0	-4
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		1 716 015	1 393 181
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	Not 7	303 689	315 731
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		73 920	48 409
Lämnade bidrag		-2 093 208	-1 757 322
Värdereglering av utestående lånefordringar	Not 6	0	92
Saldo		416	91
Årets kapitalförändring	Not 8	1 791	-466

3.3 Balansräkning (tkr)

Tillgångar		2008-12-31	2007-12-31
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 9	8 549	612
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 10	281	218
Summa immateriella anläggningstillgångar		8 830	830
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 11	192	262
Maskiner, inventarier, installationer m m	Not 12	2 721	2 136
Summa materiella anläggningstillgångar		2 913	2 398
Utlåning		-268	47
Fordringar			
Kundfordringar		3 108	599
Fordringar hos andra myndigheter	Not 13	10 332	10 958
Övriga fordringar		92	394
Summa fordringar		13 532	11 951
Periodavgränsningsposter			
	Not 14		
Förutbetalda kostnader		5 055	4 676
Upplupna bidragsintäkter		46 850	24 368
Övriga upplupna intäkter		350	25
Summa periodavgränsningsposter		52 255	29 069
Avräkning med statsverket	Not 15	44 130	86 176
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 16	5 552	4 045
Valutakonto		24	2 559
Summa kassa och bank		5 576	6 604
SUMMA TILLGÅNGAR		126 968	137 075

Kapital och skulder		2008-12-31	2007-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	Not 17	82	397
Balanserad kapitalförändring	Not 18	-12 177	-11 664
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		1 791	-466
Summa myndighetskapital		-10 304	-11 733
Avsättningar			
	Not 19		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		966	2 362
Summa avsättningar		966	2 362
Skulder m m			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 20	3 192	3 063
Skulder till andra myndigheter		5 793	5 081
Leverantörsskulder		14 237	9 867
Övriga skulder		3 495	3 569
Summa skulder m m		26 717	21 580
Periodavgränsningsposter			
	Not 21		
Upplupna kostnader		10 331	9 880
Oförbrukade bidrag		99 258	114 986
Summa periodavgränsningsposter		109 589	124 866
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		126 968	137 075

3.4 Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning mot anslag

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Politikområde Forskningspolitik						
UO24 26:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader						
ap.1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader (ram)	1 751	135 322		137 073	139 936	-2 863
UO24 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling						
ap.1 Verket för innovationssystem (ram)	-28 589	1 809 966		1 781 377	1 783 145	-1 768
Politikområde Näringspolitik						
UO24 38:10 Bidrag till standardisering och FoU inom experimentell teknik m m						
ap.6 Bidrag till Fou (ram)		38 395		38 395	38 395	0
Politikområde Energipolitik						
UO21 35:5 Energiforskning						
ap.8 Samverkansprogram för miljöanpassad fordonsteknik (ram)	0	5 000		5 000	5 000	0
Politikområde Transportpolitik						
UO22 36:2 Våghållning och statsbidrag						
ap.8 Till Verket för Innovationssystem (ram)	452	5 095		5 547	5 452	95
Summa	-26 386	1 993 778	0	1 967 392	1 971 928	-4 536

Redovisning mot inkomsttitel

Inkomsttitel	Inkomster
4132 Återbetalning av lån avseende såddfinansiering	338

Redovisning mot bemyndiganden i årsredovisning

Anslag/anslagsbenämning	Tilldelad bemyndiganderam Not 1	Ingående Åtaganden	Utestående åtaganden Not 2	Utestående åtagandenas fördelning per år			
				2009	2010	2011	2012
<i>Politikområde Forskningspolitik</i>							
UO24 26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ap.1 Verket för innovationssystem (ram)	1 800 000	1 441 852	1 677 454	898 230	509 523	217 261	52 439
Summa	1 800 000	1 441 852	1 677 454	898 230	509 523	217 261	52 439

Not 1 26:2,1 Bemyndiganderamen är 1 800 000 tkr varav 1 000 000 tkr avser infrianden under 2009 och 800 000 tkr infrianden under perioden 2010-2012.

Not 2 Kolumnen Utestående åtaganden består av summan av ingångna åtaganden med avdrag för anslagssparande eller tillägg för utnyttjad anslagskredit.
Här redovisar åtaganden som ska infrias med anslagsmedel som ännu inte tilldelats i enlighet med 20§ anslagsförordningen.
26:2,1 Ingångna åtaganden för 2009 uppgår till 896 462 tkr, beloppet har ökats med 1 768 tkr som motsvarar utnyttjad anslagskredit den 31/12 2008.

Andra finansiella villkor

Under 2008 anslag 26:2,1 finns vissa finansiella villkor som redovisas nedan:	Villkor	Utfall
Kompetensutveckling vid IRECO-institutet	210 000	210 000
Nationella Inkubatorprogrammet, Innovationsbron AB	50 000	50 000

Sakanslag som använts till samverkansprogram med näringslivet

Anslag		Samverkansprogram	Utgift
Politikområde Forskning			
UO24	26:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	FFP Fordonsforskningsprogrammet	49 882
	1. Verket för innovationssystem (ram)	Samverkansprogram (fordon)	349
		NFFP Nationella flygforskningsprogrammet	20 160
		Gröna bilen 2	32 830
Politikområde Energi			
UO21	35:5 Energiforskning		
	ap.8 Samverkansprogram för miljöanpassad fordonsteknik (ram)	Gröna bilen 2	5 000
Politikområde Transportpolitik			
UO22	36:2 Väghållning och statsbidrag		
	ap.8 Till Verket för Innovationssystem (ram)	Gröna bilen 2	5 452

3.5 Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordning (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Redovisningen följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. § 5 FÅB och allmänna råd till Förordningen om myndigheters bokföring § 6.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som beräknas bli betalt. Skulderna har tagits upp till nominellt värde.

Periodiseringsprinciper

I de fall fakturor eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag (2009-01-12) eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder. Beloppsgräns för periodisering av intäkter och kostnader är 30 tkr per faktura.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 30 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. De skrivs av linjärt, varje halvår under den ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas för de olika typerna av anläggningstillgångar:

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	3 år

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år
--	------

Maskiner, inventarier, installationer m m

Möbler och övrig lokalutrustning	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år

Uppgifter om sjukfrånvaro

De obligatoriska uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i avsnittet 2.3.2 Personal.

Ersättning till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om sidouppdrag

Nedan redovisas arvoden och annan ersättning till VINNOVAs styrelseledamöter 2008 samt deras uppdrag i andra myndigheter och aktiebolag.

Namn	Ersättning	Uppdrag
Birgitta Johansson, ordförande	60	Umeå Universitet Arlandabanan Infrastructure AB Vectura Consulting AB Sveaskog Almi Stockholm Fortum Oy Finansinspektionen NAXS Rieber&Son ASA The Forest Company Limited
Per Eriksson, generaldirektör	1 176	Industrifonden Innovationsbron AB Storgate AB Försvarets Materielverk
Kristina Alsér	0	Globaliseringsrådet Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs AB Högskolan i Kalmar Sveriges miljöteknikråd
Bill Brox	30	
Hans Eliasson	8,8	Cranab AB Vimek AB AC Invest Teknikföretagen region norr Länsförsäkringar i Västerbotten Norra skogsägarna Teknikföretagen Sverige Uminova Innovation Länsstyrelsen Västerbottens insynsråd
Peter Holmstedt	12,5	AMFA Finans AB Inom arbetet som VD för IRECO Holding AB: SICT AB Swerea AB STFI - Packforsk AB
Gunilla Jönson	52	Chalmers Tekniska Högskola AB Billerud AB Invest in Skåne AB SIK AB Lund University Development AB Blekinge Tekniska Högskola
Margareta Norell	30	Getinge AB Hotell Birger Jarl Hotell Tegnér lunden
Per Risberg	46	Jönköpings Näringslivsförening Toyman Distribution AB Hulukvarn AB Combiport AB Vetenskapsrådet, Utbildningsvetenskapliga kommittén

	2008	2007
Not 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
<i>Intäkter enligt avgiftsförordningen §4</i>		
Ersättning för gemensam IT-plattform	2 276	4 571
Konsultuppdrag/utlånad personal	6 106	3 131
Kurs- o konferens avg	726	1 149
Försäljning av trycksaker	54	2
Försäljning av äldre utrustning	0	1
Intäkter enligt avgiftsförordningen § 15–24	2	9
Övriga intäkter	49	0
Summa	9 213	8 863
Not 2 Finansiella intäkter		
Riksgäldskontoret – ränta på räntekontot	52	145
Övriga finansiella intäkter	43	22
Summa	95	167
Not 3 Kostnader för personal		
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	100 624	85 033
Övriga kostnader för personal	64 704	55 766
Summa	165 328	140 799
Not 4 Övriga driftskostnader		
Konsulttjänster, exkl IT	38 189	30 252
Resekostnader	16 124	13 024
IT- och teletjänster	17 713	15 749
Övriga kostnader	22 028	16 723
Summa	94 054	75 748
Not 5 Finansiella kostnader		
Riksgäldskontoret – ränta på lån till anläggningstillgångar	169	137
Riksgäldskontoret – ränta på räntekontot	91	14
Övriga finansiella kostnader	117	47
Summa	377	198

Not 6 Uppbörd

Uppbördsverksamheten avser så kallade såddlån som överfördes från NUTEK till VINNOVA 2001.

Värdet av utestående lånestock framgår av balansräkningens avsnitt Utlåning. Under uppbördsavsnittet redovisas ränteintäkter från de utestående lånen. Räntor som inbetalats under året 23 tkr har tillförts inkomstitel tillsammans med årets amorteringar på utestående lån 315 tkr det är medel som VINNOVA inte disponerar. Saldot -268 kommer sig av att amorteringen är högre än bokförd fordran. Minussaldot beror på att reserven för osäkra lånefordringar inte är upplöst. Under 2009 kommer hela utlåningsverksamheten att bokföringsmässigt avslutas.

I **tabell till not 6** på sid 92 redovisas olika delposter för låneverksamheten och samband mellan de olika belopp som återfinns i resultaträkningens avsnitt Transfereringar samt i balansräkningens avsnitt Utlåning och Statskapital.

	2008	2007
Not 7 Medel från myndigheter för hantering av bidrag		
	303 689	315 731
Not 8 Årets kapitalförändring		
Periodiserade kostnader	1 251	-530
Utlåning	0	87
Amortering av lån i RGK avs anläggningstillgångar	2 340	2 488
Avskrivningar m m avs anläggningstillgångar	-2 340	-2 488
Periodiserade bidrag/transfereringar	216	0
Periodiserade intäkter	324	-23
Summa	1 791	-466
Not 9 Balanserade utgifter för utveckling		
ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
Ingående balans	11 963	11 963
Årets anskaffningar	0	0
Årets upparbetade kostnader	8 340	0
Årets utranteringar	0	0
Summa	20 303	11 963
Årets upparbetade kostnader består av egen utveckling av projekthanteringssystem		
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Ingående balans	-11 351	-10 630
Årets avskrivning	-403	-721
Årets utranteringar	0	0
Summa	-11 754	-11 351
Summa bokfört värde	8 549	612
Not 10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
Ingående balans (avrundn just)	1 864	1 865
Årets anskaffningar	270	0
Årets utranteringar	0	0
Summa	2 134	1 865
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Ingående balans (avrundn just)	-1 646	-1 412
Årets avskrivning	-207	-235
Årets utranteringar	0	0
Summa	-1 853	-1 647
Summa bokfört värde	281	218

	2008	2007
Not 11 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
Ingående balans	612	551
Årets anskaffningar	0	61
Summa	612	612
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Ingående balans	-351	-294
Årets avskrivning	-69	-57
Summa	-420	-351
Summa bokfört värde	192	262
Not 12 Maskiner, inventarier, installationer m m		
ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
Ingående balans	18 6440	21 473
Årets anskaffningar	2 305	755
Årets utrangeringar	-370	-3 584
Summa	20 579	18 644
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Ingående balans (avrund just)	-16 507	-18 617
Årets avskrivning	-1 721	-1 475
Årets utrangeringar	370	3 584
Summa	-17 858	-16 508
Summa bokfört värde	2 721	2 136
Not 13 Fordringar hos andra myndigheter		
Kundfordringar hos andra myndigheter	2 985	7 183
Mervärdeskattefordran	7 347	3 775
Summa	10 332	10 958
Not 14 Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda hyror	3 932	3 740
Övriga förutbetalda kostnader	1 123	936
Upplupen ränta såddlån	0	25
Upplupna bidragsintäkter	46 850	24 368
Övriga upplupna intäkter	350	0
Summa	52 255	29 069

	2008	2007
Not 15 Avräkning med statsverket		
Uppbörd		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-338	-912
Uppbördsmedel som betalats till icke-räntebärande flöde	338	912
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	0
Skulder/Fordringar avseende Uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	-636	-4 127
Redovisat mot anslag	1 831 992	1 474 174
Medel hänförliga till transfereringar m m som betalats till icke räntebärande flöde	-1 837 533	-1 470 683
Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	-6 176	-636
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-1 751	-2 695
Redovisat mot anslag	139 936	133 232
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-135 322	-132 288
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	2 863	1 751
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	88 563	93 868
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	391 280	402 684
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 269 594	-1 877 759
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 837 194	1 469 770
<i>Saldo</i>	47 443	88 563
Belopp under utredning	0	0
Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	47 443	88 563
Summa Avräkning med statsverket	44 130	86 176

Not 16 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Behållningen består huvudsakligen av medel från förvaltningsanslaget. Det kortfristiga likviditetsbehovet (de närmaste 30 dagarna) framgår nedan:

Behållning på räntekonto:

Saldo 1/1 2009	5 552	4 045
Utbetalningar (löner och övr. drift)	-21 496	-13 509
Inbetalningar (inkl. 12-del av anslag)	14 984	14 456
Saldo 31/1 2009	-959	4 992
• Beviljad kredit på räntekontot	13 000	13 300
• Krediten har utnyttjats maximalt	8 986	4 280

Ökningen av utbetalningar avser en inbetalning på 5,7mkr i dec som avser scr- flödet

	2008	2007
Not 17 Statskapital		
Statskapital utan avkastningskrav		
Ingående balans	397	8 356
Till balanserat kapital (avsk. Såddlån IB)	0	7 532
Kapitaliserad ränta	0	2
Återbetalning av lån	-315	-429
Utgående balans	82	397
Not 18 Balanserat kapitalförändring		
Ingående balans	-11 664	-19 141
Föregående års kapitalförändring, ej låneverks	-553	-213
Kapitalförändring låneverksamhet, bef förlust	0	7 660
Kapitalförändring låneverksamhet, uppl ränta	40	30
Utgående balans	-12 177	-11 664
Not 19 Avsättningar		
Ingående balans, avsättning för pensioner	2 362	3 143
Årets utbetalning av pensioner	-1 448	-1 844
Årets avsättning för pensioner	52	1 063
Utgående balans avsättning för pensioner	966	2 362
Not 20 Lån i Riksgäldskontoret		
Lån i Riksgäldskontoret för anskaffning av anläggningstillgångar		
• Beviljad låneram	10 000	10 000
• Utnyttjad låneram maximalt under året	4 745	4 900
• Utnyttjad låneram vid årets slut	3 192	3 063
Ingående balans	3063	4 362
Nya lån	2 529	1 189
Årets amorteringar	-2 400	-2 488
Utgående balans	3 192	3 063
Not 21 Periodavgränsningsposter		
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	87 179	108 616
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	12 079	6 369
Upplupna semesterlöner och andra löner/arvoden inkl avgifter	9 613	9 064
Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	125	190
Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	593	627
Summa	109 859	124 866

Tabell till Not 6

Utlåning

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Ingående balans total stock	Ingående balans Reserverat	Ingående balans Fordran	Kaitaliserad ränta	Återbetalning av kapital	Av-skrivningar	Efter-gifter	Omvand-lingar	Utgående balans total stock	Förändring reserverat	Utgående balans reserverat	Utgående balans fordran
397	-350	47	0	-315	0	0	0	82	0	-350	-268

Kolumn

$$C = A + B$$

$$I = A + D + E + F + G + H$$

$$K = B - J$$

$$L = I - K$$

Kolumn A Den totala lånestocken var 397 tkr vid ingången av budgetåret 2008, varav 350 tkr reserverats (**Kolumn B**).

Kolumn C Mellanskillanden 47 tkr är det bokförda ingående värdet av lånen, efter individuell värdering.

Kolumn D Kapitaliserad ränta avser upplupen ränta per 2008-12-31 som kapitaliserats i enlighet med villkor för viss typ av lån.

Kolumn E redovisar årets inbetalning av amorteringar.

Kolumn F visar de avskrivningar av lån som gjorts och **Kolumn G** årets eftergivna lån. **Kolumn H** Inga omvandlingar till royaltyavtal har gjorts under året.

Kolumn I Bruttovärdet på kvarvarande lån 2008-12-31.

Summan av beloppen i F,G,H= 0 tkr (Kolumn J) ger årets nettoförändring 0 tkr. I resultaträkningen redovisas resultatet vid posten "Värdereglering av utestående lånefordringar"

Kolumn K Den reservation som bokförts efter individuell värdering av lånen.

Kolumn L Det bokförda värdet av den kvarvarande lånestocken 2008-12-31.

Styrelsens underskrifter

Styrelsen har 2009-02-18 fattat beslut om VINNOVAs årsredovisning räkenskapsåret 2008.

Stockholm 2009-02-18

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader och intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Birgitta Johansson-Hedberg
Ordförande

Kristina Alsér

Bill Brox

Hans Eliasson

Gunilla Jönson

Margareta Norell

Lena Gustafsson

VINNOVAs publikationer

Mars 2009

För mer info eller för tidigare utgivna publikationer se www.VINNOVA.SE

VINNOVA Analys

VA 2009:

- 01 Svenska tekniker 1620 - 1920
- 04 Swedish possibilities within Tissue Engineering and Regenerative Medicine

VA 2008:

- 01 VINNOVAs Focus on Impact - A Joint Approach for Impact Logic Assessment, Monitoring, Evaluation and Impact Analysis
- 02 Svenskt deltagande i EU:s sjätte ramprogram för forskning och teknisk utveckling. *Finns endast som PDF*
- 03 Nanotechnology in Sweden - an Innovation System Approach to an Emerging Area. *För svensk version se VA 2007:01*
- 04 The GSM Story - Effects of Research on Swedish Mobile Telephone Developments. *För kortversion på svenska respektive engelska se VA 2008:07 och VA 2008:06*
- 05 Effektanalys av "offentlig sädffinansiering" 1994 - 2004
- 06 Summary - The GSM Story - Effects of Research on Swedish Mobile Telephone Developments. *Kortversion av VA 2008:04, för kortversion på svenska se VA 2008:07.*
- 07 Sammanfattning - Historien om GSM - Effekter av forskning i svensk mobiltelefonutveckling. *Kortversion av VA 2008:04, för engelsk kortversion se VA 2008:06*
- 08 Statlig och offentlig FoU-finansiering i Norden
- 09 Why is Danish life science thriving? A case study of the life science industry in Denmark
- 10 National and regional cluster profiles - Companies in biotechnology, pharmaceuticals and medical technology in Denmark in comparison with Sweden
- 11 Impacts of the Framework Programme in Sweden
- 12 A benchmarking study of the Swedish and British life science innovation systems. Comparison of policies and funding. *Finns endast som PDF*
- 13 Looking over the Shoulders of Giants - A study of the geography of big pharma R&D and manufacturing operations. *Finns endast som PDF*

- 14 Utvärdering av MERA-programmet

VINNOVA Forum

VFI 2007:

- 01 Universitetet i kunskapsekonomin (*Innovationspolitik i Fokus*)
- 02 Tillväxtgenvägen - affärsinnovation i svenska tjänsteföretag (*Innovationspolitik i Fokus*)

VINNOVA Information

VI 2009:

- 01 Forska&Väx - Program som främjar forskning, utveckling och innovation hos små och medelstora företag
- 06 Årsredovisning 2008

VI 2008:

- 01 Upptäck det innovativa Sverige.
- 02 Forskningsprogrammet Framtidens personresor - Projektbeskrivningar
- 03 Passenger Transport in the Future - Project Descriptions
- 04 Vehicle ICT - Project Descriptions
- 06 Årsredovisning 2007
- 07 Innovationer och ledande forskning - VINNOVA 2007. *För engelsk version se VI 2008:08*
- 08 Innovations and leading research - VINNOVA 2007. *För svensk version se VI 2008:07*
- 09 Forskning och innovation för hållbar tillväxt
- 10 Swedish Competence Research Centres - within the Transport Sector and funded by VINNOVA
- 11 E-tjänster i offentlig verksamhet. *För engelsk version se VI 2007:18*
- 12 VINN Excellence Center - Investing in competitive research milieus
- 13 Relationships between R&D Investments, Innovation and Economic Growth - A Conference Summary
- 14 Arbetslivsutveckling för global konkurrenskraft
- 15 Innovationspolitik och tillväxt - En seminarierapport från Svenskt Näringsliv, IF Metall och VINNOVA
- 16 Den kompetenta arbetsplatsen - Forskning om kompetens i arbetsplatsens relationer. Programkatalog

- 17 Nya möjligheter för små och medelstora företag - Rapport från VINNOVAs seminarium för småföretag 3 september 2008

- 18 "No wrong door" alla ingångar leder dig rätt! - Erbjudande från nationella aktörer till små och medelstora företag
- 19 Forskning om kvinnors företagande - Presentation av projekten
- 20 MERA-programmet 2008 - Projektkatalog
- 21 The MERA-program 2008 - Projects
- 22 VINNVÄXT - A programme to get Sweden moving! Regional growth through dynamic innovation systems
- 23 Research on Women's Entrepreneurship - A presentation of the ten projects funded by the programme
- 24 Mobilitet, mobil kommunikation och bredband - Branschforskningsprogram för IT & telekom
- 25 The Future in clean Transport - Stockholm 2009

VI 2007:

- 04 DYNAMO 2 - Startkonferens & Projektbeskrivningar
- 05 IT för sjukvård i hemmet - Projektkatalog.
- 06 VINNVÄXT - Ett program som sätter fart på Sverige! *För engelsk version se VI 2007:09*
- 07 Årsredovisning 2006. *Finns endast som PDF*
- 08 Het forskning och innovationskraft - VINNOVA 2006. *För engelsk version se VI 2007:10*
- 10 Red-hot research and innovation power - VINNOVA 2006. *För svensk version se VI 2007:08*
- 12 Projektkatalog - Genusperspektiv på innovationssystem och jämställdhet. Forsknings- & utvecklingsprojekt för hållbar tillväxt
- 16 SWEDISH RESEARCH FOR GROWTH - A VINNOVA Magazine
- 17 VINNOVAs satsningar för små och medelstora företag
- 18 EU-projekt: Mer värt än pengar
- 19 EU-forskning ger nya möjligheter - EU-projekt Arbete & Resultat

VINNOVA Policy

VP 2009:

- 01 TRANSAMS uppföljning av "Nationell strategi för transportrelaterad FUD" åren 2005 - 2007. Två uppföljningar - en för 2005 och en för 2006 - 2007. *Finns endast som PDF*

VP 2008:

- 01 Forskning och innovation för hållbar tillväxt - VINNOVAs förslag till forsknings- & innovationsstrategi 2009-2012
- 02 Offentlig upphandling som drivkraft för innovation och förnyelse. *Finns endast som PDF. För engelsk version se VP 2007:03*

VINNOVA Rapport

VR 2009:

- 01 Affärsutveckling inom träaufaktur och möbler - hur skapas effektivare värdekedjor? *Finns endast som PDF*
- 02 Användarna och datorerna - en historik 1960 - 1985
- 03 First Evaluation of the Berzelii Centra Programme and its centres EXSELENT, UCFB, Uppsala Berzelii & SBI Berzelii
- 04 Evaluation of SAFER - Vehicle and Traffic Safety Centre at Chalmers - a Centre of Excellence with financing from VINNOVA. *Finns endast som PDF*
- 06 Managing and Organizing for Innovation in Service Firms - A literature review with annotated bibliography. *Finns endast som PDF*

VR 2008:

- 01 Mot bättre vetande - nya vägar till kunskap på arbetsplatsen
- 02 Managing Open Innovation - Present Findings and Future Directions
- 03 Framtiden är öppen! Om problem och möjligheter med öppen källkod och öppet innehåll
- 04 First Evaluation of the Institute Excellence Centres Programme
- 05 Utvärdering av det Nationella Flygtekniska forskningsprogrammet - NFFP. Evaluation of the Swedish National Aeronautics Research Programme - NFFP
- 06 Utvärdering av Vehicle - Information and Communication Technology programmet - V-ICT
- 07 Kartläggning av ett halvt sekels jämställdhetsinsatser i Sverige
- 08 Politiken, offentlig verksamhet - en av tre parter i samverkan

- 09 Forsknings- och innovationspolitik i USA - Näringslivets fem roller
- 10 "Born to be wild" - 55+... eller hur förvandla en global demografisk förändring till ett svenskt styrke- och tillväxtområde?
- 11 DYNAMO 2 i halvtid - Rapport från VINNOVAs konferens på Ulfunda slott 10 - 11 april 2008
- 12 VINNVÄXT II - Generalist and Specialist Evaluation of process and knowledge development 2004 - 2007
- 13 Svensk makrologistik - Sammansättning och kostnadsutveckling 1997 - 2005
- 14 Leading Companies in a Global Age - Managing the Swedish Way
- 15 Chefskapets former och resultat. Två kunskapsöversikter om arbetsplatsens ledarskap
- 16 NRA Security - Swedish industry proposal for a National Research Agenda for security
- 17 University strategies for knowledge transfer and commercialisation - An overview based on peer reviews at 24 Swedish universities 2006
- 18 Värda idéerna! - Trots många framgångsrika projekt inom vård och omsorg skapas inte varaktiga effekter. Varför förvaltas och utnyttjas inte idéerna?
- 19 Growth through Research and Development - what does the research literature say?
- 20 Sesam öppna dig! Forskarperspektiv på kvinnors företagande

VINNOVA är en statlig myndighet
med uppgift att främja hållbar tillväxt
genom finansiering av behovsmotiverad forskning
och utveckling av effektiva innovationssystem.

VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM – SWEDISH GOVERNMENTAL AGENCY FOR INNOVATION SYSTEMS

VINNOVA, SE-101 58 Stockholm, Sweden Besök/Office: Mäster Samuelsgatan 56
Tel: +46 (0)8 473 3000 Fax: +46 (0)8 473 3005
VINNOVA@VINNOVA.se www.VINNOVA.se